

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

KULTTUURIEN VÄLISIÄ KOHTAAMISIA

Teemapäivä maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheille

TEKIJÄT Lidia Repnitsyna
Liisa Ylitalo

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Tutkinto-ohjelma Sosiaalialan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijät Liisa Ylitalo & Lidia Reprnitsyna	
Työn nimi Kulttuurien välisiä kohtaamisia. Teemapäivä maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheille.	
Päiväys 24.4.2024	Sivumäärä/Liitteet 38/2
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppanit Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistyönä. Tuotoksena suunniteltiin maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden teemapäivä, joka toteutettiin yhteistyökumppanien kanssa. Niitä olivat Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut, Perhetupa Väkkärä, Suomen punainen risti, Iisalmen seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö, K-Citymarket Iisalmi, Pohjois- Savon pelastuslaitos, PAVE ry ja Martat. Toimeksiantajana opinnäytetyössä oli Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut, jonka toimenkuvaan kuuluvat ohjaus- ja neuvontapalvelut maahanmuuttajille maahantulosyistä riippumatta. Toiminta on maksutonta ja vapaaehtoista.</p> <p>Tapahtumapäivän avulla testattiin käytännössä kotoutumisen tukemista tutkittuja kotoutumisen työmenetelmiä sekä toiminnallisia menetelmiä hyödyntämällä. Kotoutumisen tukemiseen liittyviä alakäsitteitä ovat osallisuus, kulttuurienväläinen vuorovaikutus ja hyvät väestösuhteet. Tapahtumassa testattiin kotoutumista tukevana osallisuuden menetelmiä yhteisötaidetta ja pallopelejä. Kulttuurienvälisestä vuorovaikutusta edistivät ruokailu ja sen ääressä keskusteleminen, sekä perheitä yhdistävä vanhemmuus ja lasten vapaiden leikkien seuraaminen. Yhteisleikit edistivät myös lasten kulttuurienvälisestä vuorovaikutusta. Hyviä väestösuhteita voidaan kehittää tiedon lisäämisen avulla kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen tärkeydestä, mikä vähentää ennakkoluuloja eri ryhmien välillä.</p> <p>Kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen ja hyvien väestösuhteiden tukemiseen osallisuutta lisäämällä tarvittaisiin jatkossa enemmän osallistumista järjestöiltä, kouluilta ja päiväkodeilta. Joiden toimintaan ja arvoihin olisi sisällytetty kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen lisääminen osallisuutta tukemalla. Näin kantasuomalaiset saisivat tietoa kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen hyödyttävyydestä ja sillä olisi merkitystä koko yhteiskunnalle ja se edistäisi maahanmuuttajien integroitumisen helpottumista.</p>	
Avainsanat kulttuurienvälinen vuorovaikutus, yhdenvertaisuus, maahanmuuttaja, monikulttuurisuus, osallisuus, kotoutuminen	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Degree Programme in Social Services	
Author(s) Liisa Ylitalo & Lidia Repnitsyna	
Title of Thesis Encounters between cultures: theme day for immigrant and native Finnish families	
Date 24.4.2024	Pages/Appendices 38/2
Client Organisation /Partners Iisalmi's International Services	
<p>Abstract</p> <p>The thesis was conducted as a functional development project. As a result, a theme day was planned and implemented for both immigrant families and native Finnish families. The event was implemented in collaboration with various partners in the Iisalmi region, including the Iisalmi's International Services, the Family Center Väkärä, the Finnish Red Cross, Iisalmi Parish Youth Work, the K-Citymarket, the North Savo Fire Department, PAVE ry and Martat.</p> <p>The commissioner for the thesis was Iisalmi's International Services, whose responsibilities include guidance and advisory for immigrants, regardless of their basis for entering the country. The services are free of charge and voluntary.</p> <p>The event day was used to test a variety of researched integration methods for supporting intercultural interaction, participation, and fostering good community relations between immigrant and native Finnish families. Based on the event, it was established that community, art and ball games support immigrant participation and involvement, encouraging both immigrant children and adults to participate in activities. Factors that best promote intercultural interaction include shared meals with discussions and observing children engage in free play. Play also promotes intercultural interaction among children. Good community relations can be developed in the future by continuously increasing awareness among native Finns about the importance of intercultural interaction, which reduces prejudices and supports integration.</p> <p>Supporting intercultural interaction and fostering good community relations through increased participation would require more active involvement from organizations, schools, and daycare centers. Their values and activities should include support for intercultural interaction through participation to aid integration. This would lead native Finns to perceive intercultural interaction as beneficial for their entire society, facilitating the integration of immigrants.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Cultural interaction, equality, immigrant, integration, multiculturalism, participation</p>	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	6
2	KOTOUTUMINEN UUTEEN MAAHAN	8
2.1	Osallisuus uuteen maahan kotoutumisen tukena	9
2.2	Kulttuurienväläinen vuorovaikutus kotoutumisen tukena	10
3	HYVÄT VÄESTÖSUHTEET	12
3.1	Hyvien väestösuhteiden ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen rakentaminen	12
3.2	Tutkittuja työmenetelmiä maahanmuuttajien kotoutumiseen	12
4	KEHITTÄMISTYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	14
5	KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS.....	15
5.1	Suunnittelu.....	16
5.2	Toteutus.....	18
5.3	Arviointi.....	26
6	POHDINTA.....	30
6.1	Kehittämistyön toteutus ja tuotos.....	30
6.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	30
6.3	Ammatillinen kasvu	32
6.4	Tuotoksen hyödynnettävyys ja kehittämisideat	36
	LÄHTEET	38
	LIITE: 1 TAPAHTUMAN MAINOS	42
	LIITE: 2 SÄHKÖPOSTIN PALAUTEKYSelyn KYSYMYKSET	43

KUVALUETTELO

KUVA 1.	Lineaarinen malli (Toikko & Rantanen mukailen 2009, 64.)	15
KUVA 2.	Värityskuva vapaan leikin toiminta pisteeltä (Piippo 2024)	18
KUVA 3.	Leikkejä vapaan leikin toimintapisteeltä (Piippo 2024)	19
KUVA 4.	Värityskuvien värittäjä (Piippo 2024)	19
KUVA 5.	Yhteisötaideteos (Repnitsyna 2024)	20
KUVA 6.	Maalausvälineitä taideteoksen tekemiseen (Piippo 2024)	20
KUVA 7.	Taideteoksen kuvia (Piippo 2024).....	21
KUVA 8.	Taideteokseen liitettyjä kukkia (Piippo 2024)	21
KUVA. 9	Työntekijät Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toimintapisteellä (Ylönen 2024).....	22

KUVA 10. Leikkivarjotuokion mainos (Piippo 2024)	24
KUVA 11. Nuori pelaaja potkimassa palloa PAVE ry:n toimintapisteellä (Piippo 2024).....	24
KUVA 12. Nallesairaalan hoitaja tarkastamassa nallea (Piippo 2024)	25
KUVA 13. Kohderyhmän kirjoittama palaute päivästä (Ylitalo 2024)	27

1 JOHDANTO

Maahanmuuttaja on käsite henkilölle, joka on eri kulttuuritaustasta ja alkuperästä sekä muuttanut toiseen maahan (Korhonen 2013, 40). Ylä-Savon alueella asuvia maahanmuuttajia on 847. Tämä on 1,6 prosenttia koko alueella asuvista asukkaista. Maahanmuutto Ylä-Savon alueella on kasvanut ja on lisääntymässä edelleen. Maahanmuuton yleisimpiä syitä ovat perhesiteet sekä työ-, opiskeluperäinen ja humanitaarinen maahanmuutto. (Ylä-Savon kuntien yhteinen maahanmuuttajien kotouttamisohjelma 2020–2023, 4.) Iisalmessa maahanmuuttoa lisäsi vuosina 2022–2023 vastaanottokeskuksen toimiminen paikkakunnalla. Vastaanottokeskus lakkautettiin vuonna 2023. (Setlementti Puijola 2023.)

Saukkosen (2013, 209) mukaan maahanmuuttajan kotoutuminen on prosessi, jonka aikana maahanmuuttaja säilyttää omat kulttuuriset juurensa ja äidinkieliensä, mutta samalla opettelee uuden maan kielen ja tavat. Uuteen yhteiskuntaan sopeutumisessa kielen ja tapojen opiskelu auttaa maahanmuuttajaa osallistumaan yhteiskunnan jäsenenä esimerkiksi työelämässä tai koulutuksessa, jolloin maahanmuuttaja kiinnittyy uuden yhteiskunnan rakenteisiin. Puuronen (2011, 258–261) kuvaa monikulttuurista yhteiskuntaa yhteiskuntana, jossa erilaiset etniset vähemmistöryhmät voivat vaalia omaa kulttuuriperintöään. Tiukemman määritelmän mukaan monikulttuurisessa yhteiskunnassa vähemmistöryhmien taloudellinen asema ja oikeudet on myös huomioitu lainsäädännössä.

Suomessa monikulttuuriset kohtaamiset ovat viime vuosina lisääntyneet. Monikulttuurisuus ilmiönä herättää Suomessa monenlaisia yhteiskunnallisia keskusteluja. Jokaisella on oma suhtautuminen ja asenne monikulttuurisuuteen ja joskus myös tunnereaktio. On hyvä olla tietoinen omista ajatuksistaan ja asenteistaan, koska ne heijastuvat suhtautumiseemme ja käytökseemme monikulttuurisissa kohtaamisissa. (Muukkonen 2017, 1.)

Kulttuurienvälinen vuorovaikutus on erilaisista kulttuurista tulevien henkilöiden keskinäistä kommunikointia, joka tapahtuu yksilöiden välillä, ei niinkään kulttuurien välillä. Kommunikaatio tulisi nähdä yhteisen ymmärryksen jakamisena eikä keskittyä kulttuurien eroavaisuuksiin. Jos vuorovaikutus on toimivaa ja sitä syntyy luontevasti, voidaan sen avulla lisätä maahanmuuttajien osallisuutta ja integraatiota. Suomalaisessa yhteiskunnassa kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen toteuttaminen voi olla haasteellista, koska suomalaisessa yhteiskunnassa ihmisten keskinäinen vuorovaikutus on jo rakenteellisesti aika vähäistä. Tämä voi vaikeuttaa kulttuurienvälistä vuorovaikutusta, koska yhteisten tapojen ja ymmärryksen syntymiseen tarvitaan enemmän aikaa eikä se synny automaattisesti. (Pitkänen 2011, 18–24.)

Kasvava maahanmuutto on tuonut esiin myös Iisalmessa tarpeen tukea kulttuurienvälistä vuorovaikutusta ja osallisuutta tapahtuman avulla, johon kutsuimme erilaisista taustoista tulevia maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheitä. Yhteinen toiminta mahdollistaa kokemuksen kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta ja osallisuudesta, mikä kokonaisuudessaan tukee kotoutumista. Tulevina sosiaalialan ammattilaisina tehtävämme on edistää yhdenvertaisuuden toteutumista yhteiskunnassamme. Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia, riippumatta taustasta tai ominaisuuksista. Yhdenvertaisuudesta on säädetty laissa. Laki velvoittaa kohtelevaan kaikkia samalla tavalla. (Oikeusministeriö julkaisuaika tuntematon.) Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjinnän

kieltämistä säätelevät Suomessa perustuslaki (731/1999, 2 luku 6 §), yhdenvertaisuuslaki (1325/2014, 1 luku 1 §), työsopimuslaki (55/2001) ja työturvallisuuslaki (738/2002.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana oli Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut, jonka toimisto on Naisentalolla. Toiminta on maksutonta ja vapaaehtoista. Heidän henkilökuntaansa kuuluu työllisyys- ja kansainvälisyyspäällikkö, maahanmuuttotyön asiantuntija ja pakolaisten palveluohjaajia kaksi. Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut tekevät myös yhteistyötä järjestöjen, koulujen ja viranomaistahojen kanssa. (Ylönen & Hukkanen 2023.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa monikulttuurinen teemapäivä yhteistyössä toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalveluiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa, joita olivat Iisalmen seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö, Savonia-ammattikorkeakoulu, Perhetupa Väkkärä, PAVE ry, K-Citymarket Iisalmi, Suomen Punainen Risti, Martat ja Pohjois-Savon pelastuslaitos. Teemapäivän tavoitteena oli lisätä maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden kulttuurienvälistä vuorovaikutusta, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta toiminnallisten työmenetelmien avulla.

2 KOTOUTUMINEN UUTEEN MAAHAN

Valitsimme opinnäytetyömme teoreettisen viitekehyksen teemat kotoutumisen alakäsitteiden mukaan. Laki kotoutumisen edistämisestä paikallistasolla kuvaa kotoutumista hyvinä väestösuhteina ja osallisuutena. Avaamme ensin yleisellä tasolla, mitä kotoutumisella, kotouttamispalveluilla, osallisuudella ja kulttuurienvälisellä vuorovaikutuksella tarkoitetaan. Alla olevissa kappaleissa puhumme kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta, joka on synonyymi hyvälle väestösuhteille. Avaamme myös hyvien väestösuhteiden merkitystä kotoutumisessa.

Laki kotoutumisen edistämisestä määrittelee seuraavasti kotoutumisen edistämisen kunnissa: Kuntien tehtävänä on paikallistasolla kehittää monialaista yhteistyötä, ylläpitää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja edistää hyviä väestösuhteita eri väestöryhmien välillä. Tavoitteisiin kuuluu parantaa maahanmuuttajaryhmien osallisuutta ja lisätä oman kielen ja kulttuurin säilyttämisen mahdollisuuksia. (Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, 45 §.)

Hyvinvointivaltion tehtävänä on huolehtia väestöstä. Väestöön luetaan oman maan kansalaiset ja ulkomaalaiset, jotka ovat mukana yhteiskuntarakenteissa maahanmuuttajina. Maahanmuuttajia, joista yhteiskunnan tehtävänä on ottaa vastuuta, ovat väliaikaisesti ja koko ajan maassa oleskelevat maahanmuuttajat. Suomessa maahanmuuttajille kuuluu samanlaisia palveluita kuin oman maan kansalaisille. Hyvinvointivaltio huolehtii, että jokainen selviytyisi yhteiskunnassa, ja olisi osallisena yhteiskuntaan sekä kykenisi elämään ja selviytymään normaalista arjesta. Integrointiin kuuluu uuden maan kielen opetteleminen, työelämän aloittaminen tai kouluun siirtyminen. (Kanniainen 2020, 55.)

Saukkosen (2013, 209) mukaan maahanmuuttajan kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jonka aikana maahanmuuttaja säilyttää omat kulttuuriset juurensa ja äidinkieltensä, mutta samalla opettelee uuden maan kielen ja tavat. Sopeutumisessa uuteen yhteiskuntaan auttaa kielen ja tapojen opiskelu minkä myötä on mahdollista kiinnittyä uuden yhteiskunnan rakenteisiin, esimerkiksi työhön tai opiskeluun, eli kotoutua. Kotoutuminen saavutetaan kaksikulttuurisen identiteetin rakentumisen avulla, jolloin maahanmuuttaja on oman kotimaansa juurien ja kulttuurin säilyttäjä, mutta toisaalta uuden kulttuurin oppija. Kaukon, Alisaaren, Heikolan & Haswellin (2022, 3) mukaan uuden kielen oppiminen ja taito kehittyy parhaiten, kun maahanmuuttaja kommunikoi aktiivisesti toisten kanssa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Käydyt keskustelut auttavat opiskelussa ja oppimisessa nopeammin ymmärtämään vaikeitakin vieraan kielen sanoja ja ilmaisuja.

Suomessa kotouttamispalvelun ammattilaiset tarjoavat maahanmuuttajille uuden elämän aloittamiseen uudessa maassa palveluohjausta, neuvontaa ja tietoa. Tämä on tärkeää maahanmuuttajan integroitumisen onnistumiseksi. Maahanmuuttajien kotouttamisen avulla hyvinvointivaltio mahdollistaa integroitumisen uuteen maahan. Maassa asuville maahanmuuttajille tarjotaan erityispalveluja, kuten kotouttamista, joka tukee maahanmuuttajia yhdenvertaisempaan elämään muun väestön kanssa. (Kanniainen 2020, 56.)

Viimeisin kotoutumista koskeva tarkastelu käsittelee viittä eri kotoutumisen osa-aluetta, joita ovat hyvinvointi, koulutus, yhteiskunnallinen osallistuminen, kaksisuuntainen kotoutuminen ja työllisyys. Kotoutuminen ei ole synonyymi työllistymiselle, vaikka yhteiskunnallisissa keskusteluissa ja palvelu-

järjestelmässä on ollut vallalla käsitys kotoutumisesta, joka johtaa pian työllisyyspolkuun. Kotoutumisella tarkoitetaan kuitenkin muutakin, kuin työikäisten maahanmuuttajien työllistymistä. On otettava huomioon jokaisen maahanmuuttajan tämänhetkinen tilanne. Jokainen on erilainen ja jokaisella on omat lähtökohdat. Sen vuoksi on asetettava reaaliaikaisia tavoitteita kotoutumiselle. Olisi väärin ajatella, että jokainen maahanmuuttaja menestyisi yhtä hyvin tavoitteiden saavuttamisessa. (Kerkänen 2020, 6–7.)

2.1 Osallisuus uuteen maahan kotoutumisen tukena

Osallisuudella tarkoitetaan yksilön kokemusta osana yhteisöä tai yhteiskuntaa. Osallisuudessa oleellista on luottamuksen muodostuminen yhteiskunnassa. Sitoutuminen ja kuulluksi tuleminen ovat yksilölle merkityksellisiä osallisuuden kokemuksen rakentumisessa. (Särkelä-Kukko & Rouvinen-Wilén 2014, 9.) Osallisuudelle vastakohtia ovat syrjäytyminen, osattomuus ja ulossulkeminen, joista käytetään myös nimeä eksklusio. Osattomuuden kokemus muodostuu siitä, että yksilö ei ole mukana tärkeissä yhteisöissä tai yhteiskunnassa. (Kivistö 2014, 51–52.)

Arvolan (2021) artikkelissa Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osallisuus ja oppiminen mahdollistuvat leikissä kerrottiin tutkimuksesta, jossa oli tutkittu yhteyttä leikin ja oppimisen taitojen kehittämisen välillä erityisesti mielikuvaleikin osalta. Tutkimuksen mukaan lasten osallisuus näkyi erityisesti roolileikeissä ja toimivissa kaverisuhteissa. Lapsen osallisuuden kokemus muodostuu siitä, että hän kokee tulleen kuulluksi ja ymmärretyksi. Lapset, joilla on erilainen kieli- ja kulttuuritausta, kohtaavat vähemmän mahdollisuuksia osallistua yhteiseen leikkiin verrattuna kantasuomalaisten lapsiin. (Arvola 2021, 15–17.)

Sirkkojan & Kyrönlammen (2021) artikkelissa Haasteet on monesti ratkaistavissa hyvällä asenteella ja yhteistyöllä on kuvattu kulttuurisensitiivistä työskentelytapaa, jolla hoitajat varhaiskasvatuksessa pyrkivät tukemaan kaikkia lapsia tekemään yhteistyötä heidän kanssaan. Tutkimuksen mukaan myönteinen suhtautuminen omaan työskentelyyn ja yhteistyön tekeminen perheiden vanhempien kanssa olivat keskeisessä asemassa lasten osallisuuden lisäämisessä. Vanhemmat nähtiin tärkeässä roolissa osallisuuden tukemisessa sekä kotoutumisen helpottamisessa. Maahanmuuttajalasten kielitaidon puute ei myöskään ollut esteenä harrastuksiin osallistumisessa. Tutkimuksessa nostettiin esiin ”jalkapallokoulu”, johon osallistuminen onnistui ilman yhteistä kieltä, ja vapaat leikit, joissa osallisuus toteutui hyvin. Jokaisen lapsen tukeminen henkilökohtaisella tasolla ilman niin sanottuja kulttuuriin liittyviä ennakoita toimi hyvin maahanmuuttajalasten kulttuurisensitiivisessä tukemisessa. Kulttuurisensitiivisyyden toteutuminen vaatisi tutkimuksen mukaan jatkossa erikielisten lasten syvällisempää tuntemista ja enemmän ymmärrystä esimerkiksi työntekijöille kohdennetun koulutuksen avulla. (Sirkkoja ym. 2021, 64–92.) Tässä tutkimuksessa hyväksi havaittuja työmenetelmiä ja käytänteitä hyödynsimme tapahtumamme suunnittelussa kutsuessamme PAVE ry:n tapahtumamme. Toimintapisteen Speden pelien toimintapisteellä. idea lähti muotoutumaan artikkeliin ”jalkapallokoulun” pohjalta, joka oli havaittu toimivaksi menetelmäksi maahanmuuttajalasten yhteisleikissä, vaikka lapsilla ei ollut sama yhteinen kieli. Osallisuus toteutui artikkelin mukaan monenlaisissa leikeissä, mutta saattoi haitata vapaisiin leikkeihin osallistumista kielitaitohaasteiden vuoksi. Hyödynsimme tapahtumassa molempia tapoja testataksemme, miten tämä toimii käytännössä. Kulttuurisensitiivisyyden toteutuminen ja maahanmuuttajalasten kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen

tukeminen vaatii lasten kanssa työskenteleviltä uudenlaista ymmärrystä ja herkkyyttä. Tämän vuoksi keräsimme iisalmelaisia järjestöjä ja lasten kanssa työskenteleviä yhteen.

Arvolan, Lastikkan & Reunamon (2017) tieteellisessä artikkelissa *Increasing Immigrant Children's Participation in the Finnish Early Childhood Education Context* kerrottiin tutkimuksesta, jonka tarkoituksena on lisätä maahanmuuttajalasten osallisuutta suomalaisessa varhaiskasvatuksessa erilaisten pedagogisten työmenetelmien avulla. Kyseessä oli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen mukaan osallisuus näkyi parhaiten sosiaalisissa kanssakäymisissä muiden lasten kanssa. Niillä nähtiin olevan merkittävä rooli osallisuuden kokemuksen muodostumiselle maahanmuuttajalapsilla. Tulokset osoittivat myös, että osallistava toiminta on emotionaalisesti palkitsevaa maahanmuuttajalapsille. Roolileikit koettiin positiiviseksi ja osallistavaksi toiminnaksi, koska niissä lapset saavat yhteyden muihin lapsiin, vaikka heillä ei olisi yhteistä kieltä vuorovaikutuksessa. Roolileikkien ja aktiivisen toiminnan välillä nähtiin yhteys maahanmuuttajien osallisuuden lisääntymisessä. (Arvola ym. 2017, 294–304.) Tämän tutkimuksen tuloksena roolileikkejä yhdistettynä toimintaan osallisuuden tukemiseksi hyödynsimme teemapäivässä Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toteuttamassa toimintapisteessä. Lapset tutkiskelivat tarkkaavaisesti pelastusautoa. Roolileikki toteutui myös Punaisen Ristin nalleneuvolassa, jossa lapset saivat tehdä terveystarkastuksen omalle tai lainatulle nallelle. Monet lapset osallistuivat tähän toimintaan aktiivisesti ja keskittyneesti. Lapset olivat innostuneita oman nallen hoitamisesta.

2.2 Kulttuurienvälinen vuorovaikutus kotoutumisen tukena

Kulttuurienvälinen vuorovaikutus ei ole kommunikointia kulttuurin kanssa. Vuorovaikutus ei synny kulttuurien kesken vaan yksilöiden välillä. Kulttuuri ei ole selkeä ja rajattu käsitteenä, koska kulttuurin määrittelemisen on osin tiedostamatonta. Kulttuuri on jokaiselle kansalle ja yksilölle hyvin yksilöllinen ja voi näytyä yhteisenä äidinkielenä, historiana sekä yhteenkuulumisena. Kulttuurin leviäminen taas tapahtuu esimerkiksi koulussa. Kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta puhuttaessa meidän tulisi nähdä vuorovaikutus yhteisen ymmärryksen jakamisena eikä keskittyä kulttuurien eroavaisuuksiin. Jos vuorovaikutus on toimivaa ja luontevaa, voidaan sen avulla lisätä maahanmuuttajien osallisuutta ja integraatiota. Suomalaisessa yhteiskunnassa kulttuurienväliselle vuorovaikutukselle voi olla haasteena suomalaisen yhteiskunnan rakenteelliset tekijät ja siksi yhteisten toimintatapojen ja ymmärryksen syntymistä ei tapahdu, koska se vaatisi enemmän vuorovaikutusta. Suomalaisessa yhteiskunnassa vuorovaikutusta on vähän tai ei ollenkaan. (Pitkänen 2011, 18–24.)

Toisesta kulttuurista vieraaseen maahan sopeutuminen on vaativa prosessi, sillä jokaisella ihmisellä on perusarvoja, joita hän on oppinut varhaislapsuudessaan, ja jotka luonnollisella tavalla vaikuttavat meihin koko elämämme ajan. Vieraasta kulttuurista tullessaan ulkomaalainen voi kokea kulttuurishokin, joka voi kestää vuodenkin ajan. Kulttuurishokin aikana kokemus uudesta kulttuurista voi tuntua haasteelliselta ja vieras kieli vaikeasti ymmärrettävältä. Useimmiten maahanmuuttaja palaa lapsuuteensa oppimiskokemuksiin, mikä tarkoittaa, että hän joutuu opettelemaan kaiken uudestaan. Tämä kokemus voi olla maahanmuuttajan mielelle erittäin raskas ja myös keholle vaikea kokemus. Uudessa ympäristössä ulkomaalainen saattaa kokea negatiivisia tunteita, kuten ahdistusta, vihamielisyyttä ja avuttomuuden tunteita. On hyvin epätodennäköistä, että vieraaseen kulttuuriin tullessaan maahanmuuttaja pystyisi ymmärtämään täysin hänelle uuden kulttuurin tapoja ja arvoja. (Hofstede, Hofstede & Minkov 2010, luku 11.)

Kulttuurienvälisessä vuorovaikutuksessa on keskeistä tiedostaa, että jokaisella ihmisellä on oma näkemyksensä ja tapansa toimia erilaisissa tilanteissa. Se voi olla omakulttuurikeskeistä, joka on synonyymi etnosentrismille. Omakulttuurikeskeisyydessä ihminen arvioi toisesta kulttuurista tulleen ihmisen tapaa toimia oman kulttuurinäkemyksensä kautta. (Korhonen 2012, 63.) Bennetin (2004, 65) mukaan etnosentrisessä erilaiset kulttuurit, jotka poikkeavat omasta kulttuurista, nähdään omaa ajatusmaailmaa ja maailmankuvaa vaarantavana. Etnosentrismi saa ihmiset olemaan varautuneita erilaisuutta kohtaan.

Maahanmuuttaja voi kokea epävarmuutta ja pelkoa, miten oma kulttuuri näyttäytyy muille. Epävarmuutta voidaan kokea tilanteissa, joissa koetaan muiden kulttuurin arvojen poikkeavan omista arvoista. On tärkeää tiedostaa omat ajatukset ja tunteet, sekä pyrkiä avoimeen ja kunnioittavaan asenteeseen erilaisuutta kohtaan. Syrjintä ja erotteluasenteet vaikuttavat kielteisesti ihmisten asenteisiin ja siihen, miten he kokevat itsensä osana yhteisöä ja yhteiskuntaa. Hyvien väestösuhteiden rakentamiseksi eri ryhmien välille tulisi välttää ennakkoluuloja ja syrjintää. Myönteiset kohtaamiset ja sen kokemukset voivat edesauttaa parempia asenteita eri ryhmiä kohtaan. (Mähönen 2015, 26–27.) Kulttuurinen ymmärrys erilaisista tavoista tehdä ja ilmaista asioita auttaa meitä tulemaan toimeen erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten kanssa (Korhonen 2012, 63).

3 HYVÄT VÄESTÖSUHTEET

3.1 Hyvien väestösuhteiden ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen rakentaminen

Ekholmin, Tuokkolan & Luhtasaaren (2018, 9) mukaan hyviä väestösuhteita kuvataan eri etnisistä taustoista tulevien ihmisten luottamuksena toisiaan kohtaan. Yhteiskunnassa, jossa huolehditaan hyvistä väestösuhteista, erilaisista kulttuureista ja väestöryhmistä tulevien ihmisten välillä olevat jännitteet vähenevät. Hyvät väestösuhteet edistävät koko väestön viihtyvyyttä ja hyvinvointia.

Hyvien väestösuhteiden rakentamiseen voidaan käyttää erilaisia keinoja. Taiteella on merkittävä rooli, koska taide vaikuttaa jokaiseen yksilöllisellä tasolla ja toimii visuaalisena kielenä, jonka avulla voimme kertoa omasta elämästä ja merkityksellisistä kokemuksista. Taide auttaa meitä olemaan tässä hetkessä ja tarjoaa hetkellisesti tauon arjen haastavista elämäntilanteista. Esimerkiksi Helsingin taidemuseo toteutti opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamana kulttuurikurssien hankkeen, joka suunnattiin valmistuvien luokkien oppilaille vuosina 2016–2017. Hankkeen tavoitteena oli toivottaa turvapaikanhakijat tervetulleiksi Suomeen. Kulttuurikansalle hankkeeseen osallistui yli 200 henkilöä, mukaan lukien turvapaikanhakijoita ja maassa pysyvästi asuvia maahanmuuttajataustaisia henkilöitä eri oppilaitoksista. Kurssien toimintaan kuului veistoskierroksia, taidetyöpajoja, sekä tutustumista erilaisiin kulttuurilajeihin, kuten oopperaan ja sirkukseen. Keskeisenä teemana oli yhteisöllisen taideprojektin toteuttaminen. Osallistujat oppivat taiteesta, sekä ilmaisivat itseään taiteen avulla. Taidelähtöisten menetelmien avulla osallistujat pääsivät kokeilemaan ja luomaan taidetta omien mielty mysten mukaan. Taide tuki eri etnisistä taustoista olevien ihmisten viestintä- ja vuorovaikutustaitoja, jotka olivat avainasemassa eri väestöryhmien välisessä kohtaamisessa. Taide toimii työmenetelmänä, jonka avulla voidaan rakentaa ja edistää hyvienväestösuhteiden toimivuutta. (Ekholm ym. 2018, 19–20.)

Maahanmuuttajaryhmille on merkityksellistä aktiivinen yhteiskunnallinen osallistuminen yhteiskunnassa ja sen politiikassa. Jos erilaisia väestöryhmiä on enemmän mukana rakentavassa poliittisessa toiminnassa voimme kehittää tasapainoisemmin yhteiskuntaa ja huomioida paremmin kaikkien tarpeet maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten keskuudessa. Aktiivinen politiikkaan ja yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistuminen sekä hyvien väestösuhteiden ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen kehittäminen voi olla edesauttamassa estämään etnisten suhteiden kiristymistä, yhteiskunnan eriarvoistumista ja eskaloitumista, jota olemme nähneet monissa maissa. (Rage, Nguyen & Puukari 2013, 326–327.)

3.2 Tutkittuja työmenetelmiä maahanmuuttajien kotoutumiseen

Katteluksen (2011) artikkelissa Kuva kotouttaa Näkökulmia käytäntöön kuvataan maahanmuuttajaopiskelijaryhmän keinoja kuvalliseen itseilmaisuun. Kuvataidetta voidaan käyttää menetelmänä kotouttamiseen. Taiteen ja luovuuden avulla esimerkiksi kuvien ottamisen tai maalaamisen kautta uuteen kulttuuriin tutustuminen helpottuu ja maahanmuuttaja voi oppia yhteyksiä uuden ja oman kulttuurin välillä. Taide synnyttää muistoja, ja luominen auttaa rakentamaan uudenlaista identiteettiä eli kotoutumaan uuteen kulttuuriin. Kuvallisen ilmaisun avulla voidaan lisätä uuden kulttuurin sisäistämistä ja helpottaa vuorovaikutuksen toteutumista ilman yhteistä kieltä. Taidetyöskentely on tutkimuksen mukaan erilainen ja inspiroiva tapa tutustua maahan, sekä uuden kulttuurin perinteisiin.

(Kattelus 2011, 295–297.) Artikkelin kotoutumiskoulutuksessa käytettyä kuvataidetyöskentelymenetelmää hyödynsimme teemapäivässä Perhetupa Väkkärän yhteisötaideteoksen toimintapisteellä.

Paajasen, Seppälän, Stevensonin & Finellin (2021) artikkelissa *Child’s Presence Shapes Immigrant Women’s Experiences of Everyday Intergroup Contact* kerrotaan ryhmäkontaktien tutkimuksesta. Tutkimuksessa tutkittiin, miten ryhmän jäsenet vaikuttavat toistensa kommunikointiin ja sen kokemiseen. Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville, kuinka lapsen paikalla oleminen ryhmän kommunikoinnin aikana vaikuttaa maahanmuuttajaäitien kokemuksiin ryhmä kohtaamisista ja odotuksista. Tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullista tutkimusta. Tutkimuksen tuloksena havainnollistettiin, miten lapsen läsnäolo lisäsi maahanmuuttajaäitien yhteyttä muiden äitien kanssa. Onnistuessaan kontaktit tarjosivat äideille kokemuksen kuulua joukkoon sekä tukivat lapsen kehitystä. Keskinäinen kommunikaatio tukee äidin ja lapsen kotoutumista. (Paajanen ym. 2022, 431–444.)

4 KEHITTÄMISTYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa teemapäivä maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheille. Teemapäivän tavoitteena oli lisätä maahanmuuttajaperheiden kulttuurienvälistä vuorovaikutusta kantasuomalaisten kanssa sekä tukea yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja taitteellista ilmaisua artikkeleissa tutkittuja kotoutumisen työmenetelmiä ja toiminnallisia menetelmiä hyödyntäen. Kasvava maahanmuutto on tuonut esiin tarpeen tukea maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden kulttuurienvälistä vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteinen toiminta tukee hyviä väestösuhteita, mahdollistaa kokemuksen kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta ja osallisuudesta omaan yhteisöön, mikä kokonaisuudessaan tukee kotoutumista.

Toteutimme opinnäytetyömme toiminnallisena kehittämistyönä. Toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa tässä tapauksessa tarpeeseen vastaavaa kokonaisuutta (Vilka 2021, 31–34.) Opinnäytetyön tapahtumapäivässä hyödynsimme toiminnallisia menetelmiä. Toiminnalliset menetelmät ohjauksen kontekstissa tarkoittavat kaikkia ohjauksen muotoja, joilla ohjaaja herättelee ryhmää toimimaan ryhmässä osallistujina. Osallistuminen toteutetaan valitsemalla ohjausmenetelmä ryhmälle soveltuvaksi toiminnaksi, jonka avulla ryhmän jäsenet osallistuvat toimintaan mukaan toimijoina ja osallistujina. (Linnanmäki 2023, 1–4.)

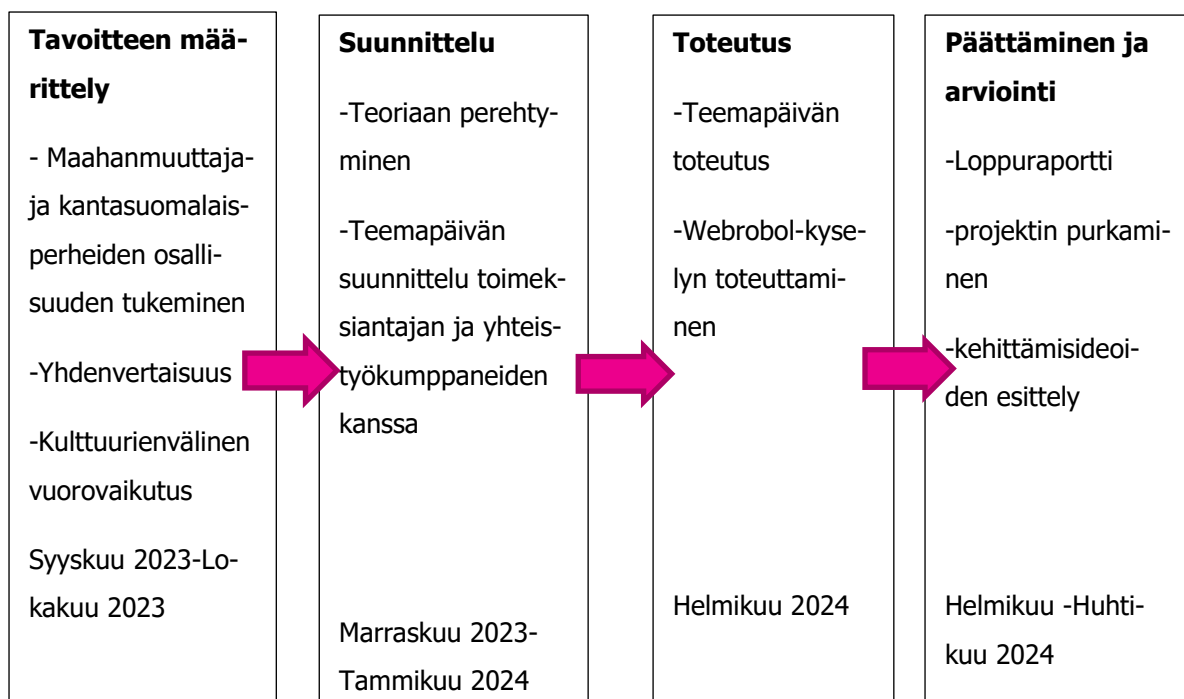
Toiminnallisilla menetelmillä voidaan pyrkiä parantamaan eri ryhmien osallisuutta ja tukemaan kuntoutumista. Toiminnallisia menetelmiä voidaan käyttää eri ryhmien luovuuden herättämiseen ja vuorovaikutustaitojen parantamiseen. Luovassa toiminnassa ihmisen mieli rentoutuu ja irrottautuu arjen vaikeista tilanteista ja haasteista. Toiminnallisia työskentelymenetelmiä ovat esimerkiksi musiikki, kuvataide, tanssi, elokuva, teatteri, sosiodraama, psykodraama, valokuvaus, luova kirjoittaminen ja kirjallisuus. Useimmat näistä työmenetelmistä vaativat erikoiskoulutuksen, mutta niitä voidaan käyttää myös ajatusten herättäjänä ja ideoinnin tukena toiminnallisessa työssä. (Raatikainen, Rahikka, Saarnio & Vepsä 2019, 156–157.)

Tuotoksen toteutumista ja onnistumista arvioimme välipalautteen avulla. Välipalautte tarkoittaa palautetta kohderyhmältä, toimeksiantajaltamme, yhteistyökumppaniltamme, vertaispalautetta opinnäytetyömme vertaisohjaajalta ja opinnäytetyön ohjaajalta saatua palautetta (Kostamo, Airaksinen & Vilka 2022, 134–205.) Toiminnallinen opinnäytetyö arvioitiin keräämällä palautetta tablettimenetelmän avulla kohderyhmältä, joka tapahtumapäivässämme oli maahanmuuttaja- kantasuomalaisperheet. Eri toimintapisteillä oli gr- koodi, jonka avulla osallistujat pystyivät kirjautumaan lyhyeen kyselyyn. Tablettimenetelmän avulla keräsimme tietoa maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiltä tapahtumapäivän tavoitteiden toteutumisesta menetelmien toimivuudesta sekä kehittämiskohteista tulevaisuudessa. Näiden palautteiden avulla kokosimme luotettavan arvioinnin työstämme.

5 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

Kehittämistyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistyönä. Toiminnallinen kehittämistyö on vaihtoehtoinen tapa tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallisessa kehittämistyössä yhdistyvät käytännön toteutus ja työn raportoiminen. Kehittämistyön toiminnallinen toteutus osa voidaan toteuttaa tapahtumana. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa tarpeeseen vastaavaa kokonaisuutta. (Vilka 2021, 31–34.) Meidän opinnäytetyömme tapahtuman teemapäivä toteutettiin yhteistyössä toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa, joita ovat Iisalmen seurakunta, Savonia- ammattikorkeakoulu, Perhetupa Väkkärä, PAVE ry, Iisalmen K-Citymarket, Suomen Punainen Risti, Martat ja Pohjois-Savon pelastuslaitos. Toteutimme opinnäytetyömme projektin lineaarisen mallin mukaisesti. (Kuva 1.)

KUVA 1. Lineaarinen malli (Toikko & Rantanen mukailen 2009, 64.)

Projektityössä käytettiin lineaarista mallia, joka tarkoittaa vaihe vaiheelta etenevää prosessia. Lineaarinen malli muodostuu neljästä vaiheesta. Projektin ensimmäisessä vaiheessa asetetaan tavoite. Toisessa laaditaan suunnitelma. Kolmannessa vaiheessa on suunnitelman toteuttaminen ja viimeisenä vaiheena on projektin tulosten arviointi alkuperäisten tavoitteiden pohjalta sekä projektin päättäminen. Jokaisessa projektissa on tärkeä aluksi määritellä tavoitteet, mihin pyritään. Tavoitteen on oltava selkeästi määritelty, rajattu ja perustuttava tarpeeseen. (Toikko & Rantanen 2009, 64.)

Suunnitelmavaiheessa käydään läpi työhön liittyvät riskit ja määritellään projektiin osallistujat. Samalla tehdään etukäteen selvitystä, että projektille on riittävästi resursseja ja edistääkö projektin lopputulos organisaation tavoitteita. Tällä tavalla laaditaan projektisuunnitelma, joka sisältää aika-

taulun, budjetin, riskianalyysin, resurssianalyysin, projektiorganisaation, työsuunnitelman, sekä viestintä- ja dokumentointisuunnitelman. Suunnitelmassa on tärkeää määritellä jokaiselle osallistujalle omat vastuut. (Toikko & Rantanen 2009, 64–65.)

Toteutusvaiheessa projektisuunnitelma saattaa vielä muokkautua ja täydentyä. Tässä vaiheessa selvitetään, mihin pyritään ja ketkä ovat projektissa mukana. Lisäksi käydään läpi suunnitelman mukainen malli, prosessi tai tuote. Toteuttamisvaiheessa varmistuu tulosten merkityksellisyys. Projektityön lopullisessa vaiheessa ovat työn päättäminen ja arviointi. Projekti on tärkeää saattaa loppuun suunnitelman mukaisesti. Toteutusvaiheessa kirjoitetaan loppuraportti ja tehdään projektiorganisaation purkaminen sekä mietitään mahdolliset kehittämisideat ja niiden esittäminen jatkoa varten. (Toikko & Rantanen 2009, 65.)

5.1 Suunnittelu

Opinnäytetyömme prosessi alkoi suunnittelulla. Suunnitteluvaiheen aikana tapasimme opinnäytetyöryhmää ja toimeksiantajaamme Iisalmen Kansainvälisyyspalveluita. Tapaamisissa jaoimme ideoita ja ajatuksia opinnäytetyöstä. Idea ja suunnitelman toteuttaminen muovautui suunnitteluvaiheen aikana. Pehdyimme ideamme taustalta löytyvään teorian tietoon, tutkimuksiin, toteuttamisen ja tavoitteidemme tueksi. Prosessimme aikataulu sijoittui aikavälille syyskuu 2023 - huhtikuu 2024. Suunnitteluvaiheen aikana suunnittelimme tapahtumapäivän konkreettista toteuttamista ja teimme yhteistyötä toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen kanssa.

Tapahtumapäivässä oli mukana toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut ja yhteistyökumppanit Savonia- ammattikorkeakoulu, Pohjois-Savon pelastuslaitos, Perhetupa Väkkärä, Martat, Suomen Punainen Risti, Iisalmen seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö, K-Citymarket Iisalmi ja Pave ry. Toimijat olivat vastuussa tapahtumassa omien toimintapisteidensä järjestelyistä. Perheet olivat vastuussa omista lapsista tapahtumassa, koska tapahtumassa ei ollut järjestetty erillistä lastenhoitoa. Toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut vuokrasivat tilat tapahtuman mahdollistamiseksi Iisalmen Lippuniemen seurakuntakodilta. Suunnitteluvaiheessa teimme opinnäytetyöstämme opinnäytetyön suunnitelman

Työtämme ohjasi kotoutumisen edistämisen työmenetelmät ja teoriat, joita ovat kotoutuminen, kulttuurienvälinen vuorovaikutus, hyvät väestösuhteet ja osallisuus. Olemme etsineet kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta tietoa tieteellisistä ja vertaisarvioituista artikkeleista. Kohderyhmänämme oli maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheet. Tapahtuman kaikilla toimintapisteillä pyrimme mahdollistamaan kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta sekä lisäämään osallisuuden kokemuksia yhdenvertaisuus huomioiden. Halusimme lisätä perheille tietoa tapahtumassa Iisalmen lapsiperheiden toimijoista, esimerkiksi järjestöistä ja harrastus vaihtoehdoista. Perheille jaettiin tammikuun alussa 2024 mainokset tapahtumasta. Tapahtumaan osallistuminen oli vapaaehtoista.

Olimme Teamsilla yhteydessä Perhetupa Väkkärän kanssa, jossa keskustelimme Perhetupa Väkkärän toimintapisteen toteutuksesta tapahtumassa. Suunnitteluvaiheessa pohdimme, että Perhetupa Väkkärän työntekijät toteuttaisivat lasten kanssa yhteisötaideteoksen. Toiminnan tarkoituksena oli lisätä osallisuuden kokemusta yhteisötaiteen toteuttamisen avulla. Katteluksen (2011) artikkelissa tode-

taan taiteellisen ilmaisun tukevan maahanmuuttajien kotoutumista, koska taiteellista ilmaisua pidetään ihastuttavana tapana tutustua maahan ja sen kulttuuriin. Toiminnan toteuttamiseen ei tarvitse yhteistä kieltä. (Kattelus 2011, 295–297.)

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kutsuminen tapahtumaan syntyi ideasta tukea aktiivisen toiminnan avulla maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisten lasten kommunikaatiota. Suunnitteluvaiheen aikana olimme sähköpostitse yhteydessä ja pyysimme Pohjois-Savon pelastuslaitosta mukaan tapahtumaamme. Suunnitteluvaiheessa pyysimme pelastuslaitokselta kypäriä tapahtumaan. Pohjois-Savon pelastuslaitos esitteli lapsille tapahtumapäivässä pelastuslaitoksen välineistöä. Tapahtumapäivässä seurakuntakodin edessä pihalla oli paloauto, jossa perheet halutessaan kävivät istumassa auton sisällä ja tutustumassa paloautoon. Arvolan, Lastikkalan & Reunamon (2017) tutkimuksena lasten roolileikit oli havaittu hyväksi tavaksi etenkin maahanmuuttajalasten keskuudessa saada kontakteja, ja tukea toiminnan avulla osallisuutta, koska roolileikkeihin ei tarvittu yhteistä kieltä. (Arvola ym. 2017, 294–304.) Mielestämme palokypärän sovittaminen voisi toimia roolileikkinä, koska sovittamiseen ei tarvitse yhteistä kieltä. Kokemus voisi yhdistää maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheitä. Tavoitteena oli myös tuoda positiivisia kokemuksia maahanmuuttajaperheille suomalaisista viranomaisista.

Iisalmen seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö oli tapahtumassa yhtenä yhteistyökumppaneistamme, mukana toteuttamassa yhtä toimintapisteistä. Iisalmen seurakunnan lapsi- ja nuorisotyön toimintapisteen toteutus ja heidän kutsumisensa idea muodostui siitä, että järjestimme tapahtuman seurakunnan tiloissa. Meidän oli huomioitava tapahtumapäivässä eettisyys, ja seurakunta kunnioittaa meidän ammattietikkaamme liittyvistä ammatillisista kompetensseista eettisyyttä. Eettisyyteen ja etiikkaan liittyy yhdenvertaisuuden ja ihmisarvon kunnioittaminen.

Seurakunnan toimintapisteellä ohjaaja oli leikittämässä lapsia riemuvarjon avulla. Äidit ja vanhemmat olivat mukana toiminnassa. Riemuvarjon päällä oli erilaisia pehmoleluja, ja taustalla soi musiikkia. Iisalmen seurakunnan lapsityö vastasi omasta toimintapisteestään, ja perheet olivat vastuussa omista lapsistaan. Suunnitteluvaiheen aikana esitimme toteutukseen ideoita tutkittujen artikkeleiden pohjalta. Osittain toimintapisteen toteutusmuoto syntyi näiden ideoiden pohjalta, mutta työntekijä myös itse ideoi toiminnan toteutuksen ajatusten pohjalta. Olimme suunnitteluvaiheessa yhteydessä soittamalla ja sähköpostilla. Paajasen, Seppälän, Stevensonin & Finellin (2021) artikkelissa oli tutkittu lapsen läsnäolon ryhmien välisissä kontaktitilanteissa vaikuttaneen maahanmuuttajaäitien kokemuksiin ryhmien välisistä kohtaamisista ja odotuksista. Lapsen läsnäolo lisäsi maahanmuuttajaäitien yhteyttä muiden äitien kanssa. Onnistuessaan kontaktit tarjosivat äideille kokemuksen kuulua yhteisöön, ja tukivat lapsen kehitystä. Keskinäinen kommunikaatio ja kontakti muihin tukee äidin ja lapsen kotoutumista. (Paajanen ym. 2022, 431–444.) Kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen tukemiseksi toimintaidean toteutukseen hyödynnettiin näitä artikkelissa esitettyjä havaintoja.

Suomen punainen risti oli tapahtumassa yksi yhteistyökumppaneista. Heidän toimintapisteellään järjestettiin lapsiperheille nallesairaala. Nallesairaalaan jokainen lapsi sai tuoda oman pehmolelunsa neuvolaan tarkastettavaksi. Mukana suunnitteluvaiheen aikana yhteistyössä, oli yhteistyökumppaneita, jotka eivät päässeet tapahtumaan osallistumaan, mutta tukivat mainostamalla asiakasperheilleen omilla kanavillaan tapahtumaamme. K-Citymarket Iisalmi lahjoitti perheille pienimuotoiset välipalat tarjottavaksi tapahtumapäivään. Iisalmen PAVE ry toteutti lasten kanssa yhden tapahtuman

toimintapisteistä. PAVEn kanssa olimme yhteydessä suunnitteluvaiheen aikana soittamalla ja viestillä.

5.2 Toteutus

Maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden tapahtumapäivään osallistui yhteensä 75 erilaisista kulttuuritaustaustoista tulevaa henkilöä. Tapahtumaa voi kutsua monikulttuuriseksi, koska kulttuuritaustoja oli useita. Suomalaisia perheitä oli vähemmän, mutta saimme osallistujista kahdeksan kantasuomalaisperhettä tapahtumaan mukaan. Toimintapisteet toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Tapahtumaan mukaan pääsivät kaikki suunnitellut yhteistyökumppanit toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut, Iisalmen seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö, Perhetupa Väkkärä, PAVE ry, K-Citymarket Iisalmi, Suomen Punainen Risti, Martat ja Pohjois-Savon pelastuslaitos.

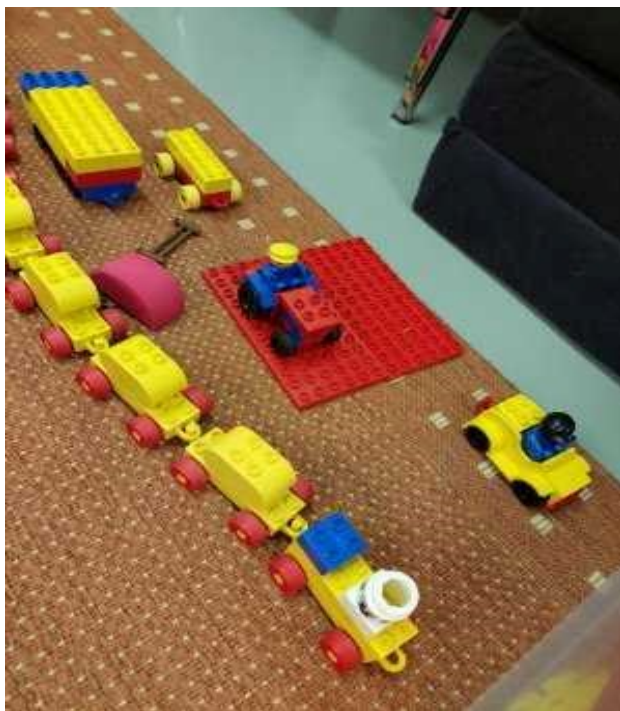
Kansainvälisyyspalveluiden vapaanleikin piste

Vapaan leikin toimintapisteellä oli toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut mukana. Siihen kerääntyi paljon perheitä leikkimään. Lapset saivat väritellä värityskuvia ja leikkiä erilaisilla leluilla. Aikuiset saattoivat halutessaan myös samalla keskustella toisten vanhempien kanssa. Lapset leikkivät yhdessä. Erilaisista kulttuuritaustoista tulevien lasten oli helppoa muodostaa yhteisleikki toistensa kanssa. Yllättävää oli, että monipuolisesta toimintatarjonnasta huolimatta vapaan leikin toimintapisteelle kerääntyi eniten perheitä. Alapuolella kuvia toimintapisteiden leikeistä ja värityskuvista. Kuvassa on kulttuuriyhteistyöhön liittyviä värityskuvia. Kuvaan on väritetty maapallo erilaisissa väreissä, ja toisessa kuvassa lapsi pyytää vanhemman syliin. (Kuva 2.)

KUVA 2. Värityskuva vapaan leikin toiminta pisteeltä (Piippo 2024)

Alapuolella kuvassa (Kuva 3.) vapaan leikin toimintapisteeltä legoleikkejä, jonka lapset rakensivat yhdessä toistensa kanssa. Toimintapisteellä leikkineet lapset olivat erilaisista kulttuureista eivätkä he tuntenet toisiansa ennen toimintapisteelle tuloa. Lasten näytti olevan helppoa muodostaa yhteisleikkiä ilman yhteistä kieltä.

KUVA 3. Leikkejä vapaan leikin toimintapisteeltä (Piippo 2024)

Alapuolella kuvassa lapsi värittää värikästä sydämen muotoista maapalloa. Valitsimme toimintapisteelle tarkoituksella kulttuurienvälistä vuorovaikutusta tukevia kuvia. Kuvat tukivat tapahtuman teemaa (Kuva 4.)

KUVA 4. Värityskuvien värittäjä (Piippo 2024)

Perhetupa Väkkärän yhteisötaideteostointapiste

Perhetupa Väkkärän yhteisötaideteostointapisteellä jokainen lapsi pääsi tekemään oman taideteoksen, jonka sai pisteellä liittää kaikkien yhteiseen yhteisötaideteokseen tilan seinälle. Pisteellä Väkkärän vapaaehtoistyöntekijä maalasi puiston, johon taideteokset liitettiin. Toimintapisteellä lapset saivat palkkioksi tikkarin, kun taideteos oli valmis. Kulttuurienvälistä vuorovaikutusta pisteellä syntyi jonkin verran. Osallisuus toteutui taideteoksen toteuttamisen muodossa, koska jokainen sai olla osallisena tekemässä yhteisötaideteosta liittämällä oman teoksen yhteisötaideteokseen. Alapuolella kuvia toteutuneesta yhteisötaideteoksesta (Kuva 5.)

KUVA 5. Yhteisötaideteos (Repnitsyna 2024)

Kuva monipuolisista välineistä, joilla värikäs yhteisötaideteos toteutettiin. Taideteoksen toteuttamiseen käytettiin monipuolisesti erilaisia menetelmiä. Jokainen sai tehdä haluamansa kuvan perheestään tai kulttuuristaan, jokainen halusi tehdä erilaisen kuvan. (Kuva 6.)

KUVA 6. Maalausvälineitä taideteoksen tekemiseen (Piippo 2024)

Kuvassa on maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden lasten liittämää piirustuksia yhteisötaideteokseen. Yksi lapsista halusi liittää taideteokseen kuvan piirtämästään työstä. Toinen taas halusi piirtää kuvan kodistaan, ja kolmas sydämiä tai kukkia yhteisöteokseen. (Kuva 7.)

KUVA 7. Taideteoksen kuvia (Piippo 2024)

Kaikkien toimintapisteellä käyneiden perheiden lapset eivät halunneet piirtää. Lapset halusivat askarrella. Halutessaan taideteokseen pystyi liittämään askartelemansa kukan. Toimintapisteellä oli käymässä samaan aikaan monta pientä askartelijaa, jotka tekivät tekemistään kukista yhteisötaideteokseen kukkaköynnöksen. (Kuva 8.)

KUVA 8. Taideteokseen liitettyjä kukkia (Piippo 2024)

Pohjois- Savon pelastuslaitos

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toiminta toteutui ulkona. Toimintapisteellä kävi perheitä erilaisista kulttuuritaustoista tapahtuman aikana. Suunnittelemamme kypärän sovitus ei toteutunut, koska saimme ennen tapahtumapäivää tiedon, että kypärät olivat loppuneet. Perheet kävivät tutustumassa paloauton kalusteisiin ja istumassa autossa. Suomalaiset perheet olivat kiinnostuneita paloautosta ja uskalsivat rohkeammin mennä tutustumaan paloautoon. Pelastuslaitoksen työntekijät kertoivat kalustosta ja esittelivät paloautoa. Lapset ihmettelivät paloauton kokoa. Huomasimme, että osan maahanmuuttotautaisista oli vaikea lähestyä paloautoa. Perheiden huomattua auton ympärillä ihastelijoita kerääntyi auton ympärille myös maahanmuuttajaperheitä. Jäimme pohtimaan, onko maahanmuuttajilla viranomaisiin liittyviä pelkoja. Pelastuslaitoksen toimintapisteellä ja tapahtumaan kutsumisella haluttiin luoda maahanmuuttajaperheille positiivisia kokemuksia Suomen viranomaisista. Pelastuslaitoksen pisteellä käyneet perheet saivat mukaansa myös heijastimet. Kuvassa Pohjois- Savon pelastuslaitoksen työntekijät. (Kuva 9.)

KUVA. 9 Työntekijät Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toimintapisteellä (Ylönen 2024)

Iisalmen seurakunnan lapsityön värivarjotuokio

Iisalmen seurakunnan värivarjotuokio toteutui suunnitelman mukaan. Perheiden lapset kävivät toimintapisteellä leikkimässä varjon alla. Heiluva varjo ja musiikki olivat ohjaajan työvälineinä toimintapisteellä. Varjo tuntui kiinnostavan kovasti lapsia. Lapset menivät varjon alle ja välillä päälle. Varjon päällä oli pehmpalloja- ja kaloja, joita sai varjon mukana heiluttaa. Lapset saivat olla osallisena heiluttamassa varjoa. Varjon heiluttaminen oli monista lapsista hauskaa.

Perheiden vanhemmat keskustelivat toistensa kanssa odottaessaan lapsia pisteeltä. Tässä tapahtui kulttuurienvälistä vuorovaikutusta aikuisten välillä, mikä olikin alkuperäisessä suunnitelmassa tarkoituksena. Värivarjotoimintapisteellä oli myös erilaisista kulttuuritaustoista lapsia leikkimässä varjolla samaan aikaan. Alapuolella kuva toimintapisteellä olleesta opasteesta, jonka avulla perheet löysivät toimintapisteelle. (Kuva 10.)

KUVA 10. Leikkivarjotuokion mainos (Piippo 2024)

PAVE ry Speden pelit

PAVE ry:n Speden pelit oli suosittu toimintapiste. Pienet ja suuremmatkin lapset olivat innoissaan pisteellä kilpailemassa. Myös lasten vanhemmat innostuivat kokeilemaan maalin tekemistä. Maalin potkaisemisesta maalia kohti sai tuloksen mittariin, joka oli maalin sisällä. Lasten isätkin innostuivat kokeilemaan, minkä tuloksen maaliin potkaisemisesta saisi.

Tapahtuman toimintapiste oli Lippuniemen seurakuntakodin yläsalissa. Pisteellä kävi monipuolisesti erikulttuuritaustaisia perheitä yhdessä potkimassa palloa. Osallistujina olivat aikuiset ja lapset. Tällä pisteellä mielestämme onnistuimme maahanmuuttajien osallisuuden tukemisessa hyvin, sillä osa kiinnostui harrastuksesta pisteen myötä. Perheet myös pääsivät toimintaan mukaan ja osallisiksi toimintapisteellä. Alapuolella kuvassa poika kokeilemassa Speden pelejä. (kuva 11.)

KUVA 11. Nuori pelaaja potkimassa palloa PAVE ry:n toimintapisteellä (Piippo 2024)

SPR nallesairaala

Nallesairaala oli monelle perheelle mielekäs ja kiva toimintapiste. Lapset toivat omia pehmoleluja pisteelle kotoa. Hoitajan kanssa lapsi punnitsi, mittasi ja rokotti nallen. Nalle sai oman terveystarkastuksen. Korttiin hoitajan kanssa yhdessä merkittiin tiedot nallesta. Pisteellä pyöri koko ajan myös SPR:n toimintaan liittyvä video, jossa oli kuvia erilaisista SPR:n toiminoista ja mukana olleista tapahtumista. Osallisuus pisteellä toteutui hyvin, koska jokainen lapsi sai olla osallisena tekemässä nallelle terveystarkastuksen. Lasta odotellessa perheiden vanhemmat keskustelivat yhdessä. Vanhempia näytti huvittavan oman lapsen nallen hoitokortti. Lapset saivat onnistuneesta nalleneuvolakäynnistä tikkarit ja ilmapallot. Ilmapallot olivat monien lasten suosikkeja. Alapuolella kuvia nallesairaalaista. (Kuva 12.)

KUVA 12. Nallesairaalan hoitaja tarkastamassa nallea (Piippo 2024)

Välipala tapahtumassa Martat

Välipalalla oli K-Citymarketin lahjoittamana 200 karjalanpiirakkaa, maitoa, sokerit, mukit, servietit, kahvit ja lusikat. Itse ostimme tarjoiluhihin kertakäyttölautaset, juustoa, kurkkuja ja keksejä. Keittiöllä työskenteli vapaaehtoisia Marttoja. Koko tapahtuman ajan oli tarjolla mehua, kahvia, keksejä ja valmiiksi täytettyjä karjalanpiirakoita. Tarjottavat riittivät hyvin tapahtumassa kaikille osallistujille. Ruokailu toi ihmisiä yhteen ja ruokailun lomassa kulttuurienvälistä vuorovaikutusta syntyi. Tapahtumassa olikin havaittavissa erikoinen ilmiö, että ihmiset kerääntyivät välillä välipalan ääreen ja eivätkä malttaneet kierrellä pisteillä. Ruokapöytien ympärillä maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheet keskustelivat keskenään. Tapahtuman ilmapiiri oli positiivinen, ja yhteishenki keittiöllä välittyi myös tapahtumassa käyneisiin lapsiin ja aikuisiin.

5.3 Arviointi

Tuotoksen toteutuminen ja onnistuminen arvioitiin välipalautteen avulla. Välipalautte tarkoittaa palautetta kohderyhmältä, toimeksiantajaltamme, vertaispalautetta opinnäytetyömme vertaisohjaajalta ja opinnäytetyön ohjaajalta saatua palautetta. Näiden palautteiden avulla kokosimme luotettavan arvioinnin työstämme. (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022, 134–205.)

Toiminnallisen opinnäytetyön kohderyhmän arvioinnin kerääminen toteutettiin tablettimenetelmän avulla keräämällä palautetta webropol-kyselyllä kohderyhmältä. Tablettimenetelmä on tabletin näytöllä toteutettava kysely, johon laitoimme muutamia kysymyksiä, jotka mittasivat tavoitteita tapahtumapäivällemme. Tapahtumaan osallistui yhteensä 75 henkilöä, jotka ovat yhteen laskettu määrä koko tapahtuman osallistujista aikuiset ja lapset mukaan lukien. Kysely toteutettiin suomeksi kotoutumisen näkökulmaa ajatellen. Kyselyn vastaukset on saatu 19 henkilöltä eli keskimäärin yhdeltä henkilöltä perhettä kohden.

Ensimmäisen kysymyksen tarkoituksena oli mitata kohderyhmän kokemusta tapahtuman yhdenvertaisuudesta. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyimme: Onko sinut huomioitu tapahtumassa? Kysymyksen tavoitteena oli saada selville, toteutuiko tapahtumassa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ja huomioimme kaikki tapahtumaan osallistuneet perheet yhdenvertaisesti tasa-arvoa kunnioittaen? Kysymykseen oli 100 % vastannut kyllä, joka tarkoittaa kaikkia 19 kyselyyn vastanneista. Onnistuimme luomaan tapahtumaan tasavertaisen ilmapiirin, missä kaikki kokivat olonsa huomioiduksi yhdenvertaiseksi muiden osallistujien kanssa

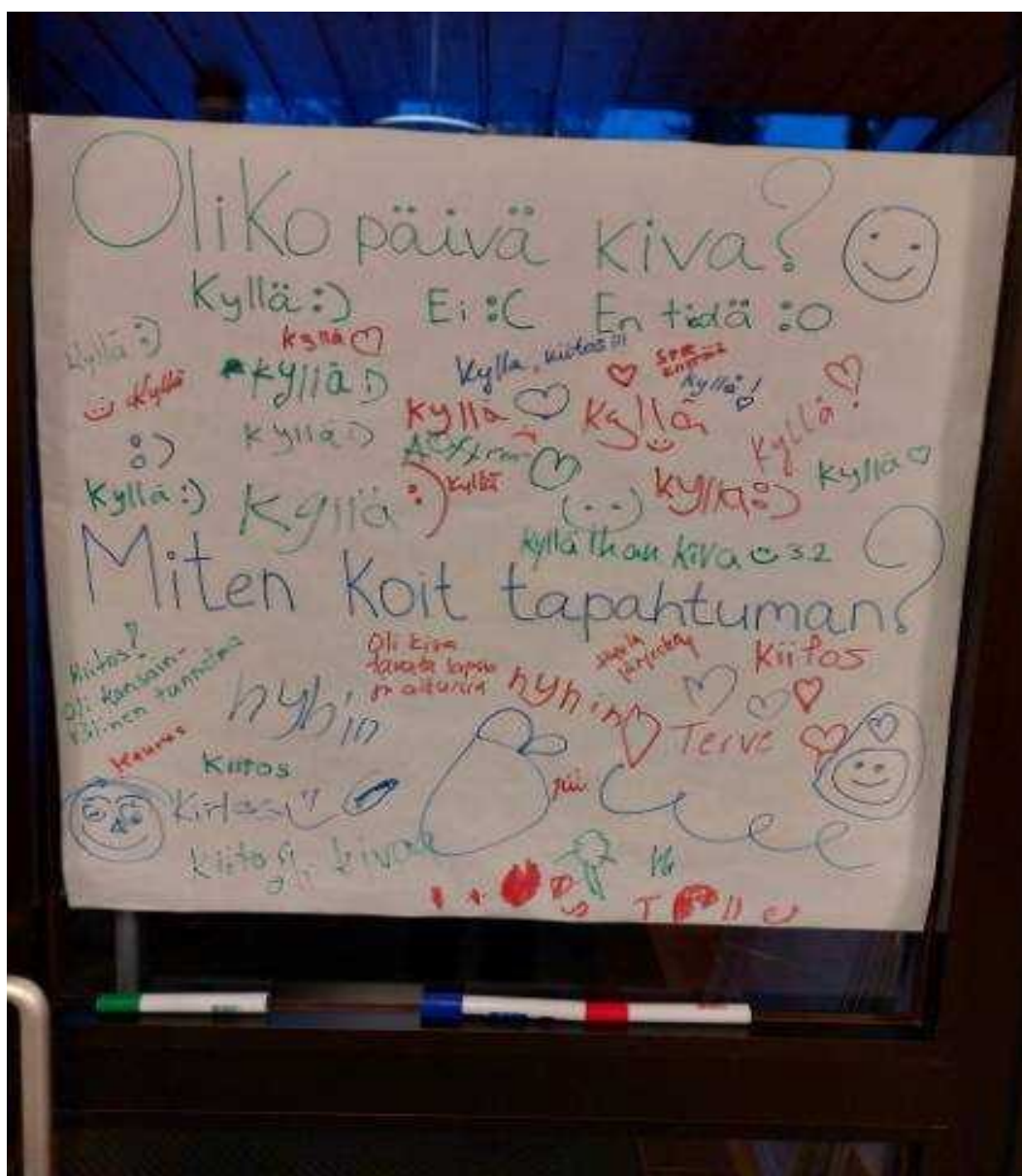
Asetimme tapahtuman tavoitteiksi lasten kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen lisäämisen tapahtuman avulla. Toisessa kysymyksessä kysyimme: Oletteko kommunikoineet leikki-illassa muiden lasten kanssa? Tarkoituksena oli saada selville, toteutuiko kulttuurienvälisen vuorovaikutus tapahtumassa? Vanhemmat seurasivat lapsiaan leikki-illassa leikkien aikana ja vastasivat kyselyyn lastensa puolesta. Kyselyyn vastanneista 90 % vastasi lastensa kommunikoineen leikki-illassa muiden lasten kanssa. Tämä tarkoittaa 17:ä kyselyyn vastanneista. Kyselyyn vastanneista 5 % vastasi ei mikä tarkoittaa yhtä vastanneista. Kyselyyn vastanneista kävijöistä yksi vastasi ei, en tiedä mikä tarkoittaa 5 % vastanneista. Leikki-illassa oli eri kulttuuritaustaisia lapsia. Lasten näytti olevan helpompaa kommunikoida, vaikka heillä ei olisi yhteistä kieltä, kuin aikuisten.

Asetimme tapahtuman yhdeksi tavoitteeksi osallisuuden lisäämisen. Taideteokseen osallistuminen oli yksi osallisuutta tukemaan pyrkineistä toimintapisteistä. Kolmannessa kysymyksessä kysyimme: Oletteko päässeet osallistumaan yhteisötaideteokseen? Tarkoituksena oli selvittää, lisäkö taiteen toteuttaminen osallisuuden kokemuksiä perheiden lapsilla yhteisötaideteoksen toteuttamisen myötä. Tapahtumassa 88,2 % vastanneista vastasi päässeensä osallistumaan tapahtuman aikana taideteoksen toteuttamiseen. Tämä tarkoittaa 17 kyselyyn vastanneista kävijöistä. Kyselyn toteuttivat perheen aikuiset lasten puolesta. Kyselyyn vastasi 19 henkilöä. Kaksi kyselyyn vastanneista vastasi ei, mikä tarkoittaa 11,2 % vastanneista.

Asetimme tapahtumapäivälle tavoitteiksi kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen mahdollistumisen ja lisäämisen. Neljäntenä kysymyksenä kysyimme: Oletteko kommunikoineet tapahtumassa muiden kanssa? Tarkoituksena oli selvittää, lisäkö tapahtuma kulttuurienvälisestä vuorovaikutusta perheille ja

perheiden aikuisille. Tapahtuman kävijöistä 94,7 % vastasi Kyllä. Tämä tarkoittaa 18 kyselyyn osallistuneista vastaajista. Perheiden aikuisista suurin osa oli päässyt tapahtumassa keskustelemaan toistensa kanssa ja sosiaalinen vuorovaikutus oli lisääntynyt perheillä. Vastaajista 5.3 % vastasi ei, mikä tarkoittaa vastanneista yhtä henkilöä.

Toteutimme webropol-kyselyn lisäksi kartongille lyhyen kysymyksen avulla kyselyn, johon laitoimme kaksi kysymystä. Ensimmäisenä kysymyksenä kysyimme: Oliko päivä kiva? Vastaukseksi tapahtumaan osallistuneet perheet saivat piirtää päivästä hymynaaman. Toisena kysymyksenä kysyimme: Miten koit tapahtuman? Kysymyksen alle perheet saivat laittaa vastauksen. Kartongille sai halutesaan kirjoittaa tai piirtää ajatuksia tapahtumapäivästä. (Kuva 13.) Kysely päättyi tekemään lukuja kirjoitustaidottomien vuoksi myös piirtämismuodossa, että jokaisella oli mahdollisuus ilmaista oma mielipide.

KUVA 13. Kohderyhmän kirjoittama palaute päivästä (Ylitalo 2024)

Toteutimme tapahtumaan osallistuneille yhteistyökumppaneille sähköpostikyselyn. Kyselyssä kiitimme yhteistyökumppaneita osallistumisesta tapahtumaamme ja pyysimme antamaan meille kirjallista palautetta maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden teemapäivästä. Kyselyssä esitimme yhteistyökumppaneille kysymyksiä tapahtuman onnistumisesta ja tavoitteidemme toteutumisesta. Kysymykset koskivat perheiden osallisuutta, kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen toteutumista kulttuuritaustojen monipuolisuutta toimintapisteillä ja sitä lisäävätkö tällaiset tapahtumat hyvien väestösuhteiden toteutumista. Yhteistyökumppaneilta tiedusteltiin myös, kokivatko he olonsa tervetulleeksi teemapäivässä, ja millaisia kehittämisehdotuksia he mahdollisesti antaisivat jatkoa ajatellen. Yhteistyökumppaneilta saatuja palautteita analysointiin anonymisti.

Yhteistyökumppaneilta saatujen arviointipalautteiden perusteella yhteistyökumppanit pitivät teemapäivää maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheille onnistuneena tapahtumapäivänä. Saaduissa palautteissa todettiin, että yhteistyökumppanit kokivat olonsa tapahtumapäivässä ehdottomasti tervetulleeksi. Joidenkin mielestä tapahtumapäivän opastus ja vastaanotto oli hienosti järjestetty, ja järjestäjien aktiivinen läsnäolo koettiin hyvänä. Tämän lisäksi yhteistyökumppanit kokivat tapahtumaan osallistumisen mielekkäänä yhteishengen kannalta. Vastauksissa toistui, että tällaisen tapahtuman voisi pitää eri toimijoiden kanssa muutaman kerran vuodessa, vaikka kesäisin ulkoilmatapahtumana.

Vastausten perusteella yhteistyökumppanit kokivat, että toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen kanssa valittu tapahtumapaikka oli onnistunut sijaintinsa kannalta, koska osallistujat oli saavutettu hyvin tapahtumaan. Vastausten mukaan Lippuniemen seurakuntakoti on tilava ja avara paikka tällaiselle tapahtumalle. Yhteistyökumppaneiden mielestä toimijoita ja toimintapisteitä oli riittävästi tapahtumassa. Toimintapisteiden ohjelmat koettiin monipuolisina ja mielekkäinä, ja tapahtumalle asetetut tavoitteet toteutuivat suurimmaksi osaksi. Maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden monikulttuurisessa iltapäivässä kävi monipuolisesti erilaisista kulttuureista perheitä, ja kaikki perheet pääsivät yhdenvertaisesti osallistumaan kaikille toimintapisteille.

Vapaan leikin toimintapisteellä osallistujat löysivät monipuolisesti mielekästä tekemistä. Leikkivarjossa käyneet perheet olivat eri ikäisiä ja erilaisista kulttuuritaustoista. Joidenkin toimintapisteiden ohjaajien suunnitelmat olivat vähän muuttuneet erilaisten perheiden mukaan. Toisessa toimintapisteessä perheet olivat päässeet osallistumaan yhteiseen yhteisötaideteoksen toteuttamiseen ystäväyden puistoon, joka jäi koristeeksi Lippuniemen seurakuntakodin seinälle.

Palautteiden perusteella todettiin, että perheiden osallisuus teemapäivässä toteutui hyvin. Perheet olivat aktiivisia toimintapisteillä, olivat käyneet jokaisella toimintapisteellä ja päässeet osallistumaan kaikkeen toimintaan. Joissakin pisteissä suurin osa osallistujista oli ollut lapsia. Perheiden osallisuus näkyi toimintapisteillä pienten muistolahjojen jakamisena, joista esimerkkinä ilmapallot, joita meni kymmeniä. Perheet vierailivat jokaisella toimintapisteellä, viihtyivät ja nauttivat tapahtumasta. Koko tapahtumapäivän aikana jokaisessa pisteessä oli ainakin yksi aikuinen paikalla ohjaamassa tilannetta. Palautteiden vastausten mukaan eri kulttuureista olevat perheet saattavat olla hieman varautuneempia tulemaan ja tutustumaan toimintapisteisiin, kuin kantasuomalaisperheet, jotka ovat tottuneempia tällaiseen toimintaan. Joissakin toimintapisteissä kieli aiheutti ehkä hankaluutta tulla juttelemaan. Yhdellä toimintapisteellä värityskuvia piti tulostaa lisää, koska osallistujia oli niin paljon, että

kuvat meinasivat loppua kesken. Vastauksista kävi ilmi, että perheet pääsivät helposti osallistumaan toimintoihin, osittain ohjaajien avustuksella ja osittain omatoimisesti. Perheiden osallistuminen oli hetkessä elämistä.

Palautteiden perusteella todettiin, että eri toimintapisteissä ihmisiä oli käynyt useista erilaisista kulttuureista. Tapahtumassa kohtasivat pääasiassa eri maahanmuuttajaryhmien kulttuurit, mikä myös edistää kulttuurienvälistä vuorovaikutusta. Perheet nauttivat yhdessäolosta tapahtuman aikana. Joillakin yhteistyökumppaneilla oli tapahtumassa kävijöiden joukossa jo entuudestaan tuttuja perheitä. Joissakin toimintapisteissä koettiin, että kieli aiheutti hankaluutta juttelemaan tulemisessa.

Toimeksiantajamme ja yhteistyökumppaneiden kehittämisehdotus tapahtumalle oli monikulttuurisen perhetapahtuman markkinoinnin aloittaminen aikaisemmin ja monipuolisesti laajemmalle. Mainostaminen oli onnistunut maahanmuuttajien keskuudessa. Mainokset jaettiin aikaisemmin maahanmuuttajien tärkeimpiin tiedotuskanaviin, kuten Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen nettisivuille ja paperisena versiona asiakkaille. Jatkossa olisi hyvä panostaa mainontaan aiemmin myös kantasuomalaisperheille suunnattuna.

Palautteista kävi ilmi, että tapahtumassa olisi voinut tarjota enemmän aktiivisempaa ohjausta eri toimintapisteille. Jotkut yhteistyökumppaneista toivoisivat, että maahanmuuttajilta kysyttäisiin etukäteen, mitä he haluaisivat tapahtumassa tehdä. Tämän lisäksi yhteistyökumppanien mielestään olisi hyvä hakea lisää sponsoreita tarjoiluihin. Esimerkiksi sponsoreilta olisi voinut pyytää tarjoiluihin lisää terveellisiä hedelmiä ja kasviksia. Lisäksi tapahtumaan olisi yhteistyökumppaneiden mukaan hyvä saada innostumaan lisää opiskelijoita ja vapaaehtoisia. Tämän lisäksi olisi tärkeää saada tapahtumaan osallistumaan enemmän kantasuomalaisperheitä.

Lisäksi jotkut yhteistyökumppaneista kokivat hyötynneen tapahtumasta, koska heille tuli mahdollisuus kertoa omasta toiminnastaan maahanmuuttajataustaisille aikuisille ja lapsille. Joillekin osallistujille mielekkään harrastuksen löytäminen voi olla haasteellista muiden kanavien kautta.

Yhteenvedon voidaan todeta, että toimeksiantajamme, yhteistyökumppanimme ja useiden perheiden näkemyksen mukaan perhetapahtuma oli varsin onnistunut, merkityksellinen ja monipuolinen eri aktiviteetteineen. Yhteistyökumppanit olivat myös kiitollisia saamastaan kutsusta. Palautteista kävi ilmi, että yhteistyökumppanit näkevät tällaisten tapahtumien parantavan kulttuurienvälistä vuorovaikutusta ja edistävän hyviä väestösuhteita. Väestösuhteiden edistämiseksi olisi kuitenkin tarpeellista saada mukaan tapahtumiin osallistumaan enemmän kantasuomalaisperheitä.

6 POHDINTA

6.1 Kehittämistyön toteutus ja tuotos

Opinnäytetyön toiminnallinen toteutus mahdollisti merkityksellisiä osallisuuden kokemuksia. Kaikki lapset osallistuivat aktiivisesti eri toimintapisteillä ja olivat kiinnostuneita kaikista toimintapisteistä. Ajattelemme, että erityisesti maahanmuuttajaasiakasryhmän osallisuuden kannalta työ oli hyödyllinen. Maahanmuuttajille yhteisöllisyyden kokemukset ovat yhteiskunnassamme vähäisiä etenkin Iisalmen kaltaisissa pienemmissä kaupungeissa. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemusten puutteellisuuteen vaikuttavat eri tasoiset kielitaidon puutteet.

Osallistava toiminta on merkityksellistä maahanmuuttajalasten päivittäisessä elämässä. Lasten osallistuminen erilaisiin aktiviteetteihin mahdollistaa oppimisen ja edistää kokonaisvaltaisesti kehitystä. Aktiivinen osallistuminen vaikuttaa myönteisesti maahanmuuttajalasten osallistumiseen ja oppimiseen. (Arvola ym. 2017, 300–301.)

Perheet nauttivat osallisuudesta ja osallistumisesta eri toimintapisteillä. Toivomme, että tapahtuman jälkeen toimintapisteiden myötä Iisalmen lapsiperheiden järjestöt olisivat myös tulleet maahanmuuttajaperheille tutummiksi, että perheet uskaltaisivat jatkossakin mennä Perhetupa Väkkärän toimintaan tai PAVE ry:n jalkapalloharrastukseen mukaan. PAVE ry:n kausimaksu on vain kaksikymmentä euroa, ja se on mielestämme edullinen hinta perheille. Osalla maahanmuuttajista voi olla haasteena löytää työtä, ja perheiden taloudellinen tilanne voi olla tiukka. Tämänkin vuoksi halusimme ottaa PAVE ry:n mukaan tapahtumaan.

Kotoutumisen työmenetelmien hyödyntämisen avulla saatiin tietoa, millaisissa tilanteissa kulttuurienvälisestä vuorovaikutusta muodostuu helpoimmin ja luontevimmin. Vanhemmuuden huomattiin olevan vapaan leikin toimintapisteellä yksi yhdistävä tekijä perheiden aikuisille, ja vapaan leikin perheiden lapsille. Ruokailun yhteydessä huomattiin myös kulttuurienvälisestä vuorovaikutusta syntyvän luontevasti.

Toimeksiantajallemme Iisalmen Kansainvälisyyspalveluille saatiin kerättyä tietoa, mitkä menetelmät toimivat osallisuutta lisäävinä ja mitä niistä voidaan hyödyntää. Tapahtuman avulla saatiin myös välitettyä tietoa tapahtumaan osallistuneille lapsiperheiden järjestöille osallisuuden, kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen ja hyvien väestösuhteiden merkityksestä kotoutumiseen. Perheille saatiin tapahtuman avulla lisättyä osallisuuden kokemuksia ja luontevaa kulttuurienvälisestä vuorovaikutusta. Tapahtuman avulla saatiin kerättyä tietoa, miten kulttuurienvälisestä vuorovaikutusta ja hyviä väestösuhteita voitaisiin osallisuuden avulla tukea ja lisätä jatkossa.

6.2 Eettisyys ja luotettavuus

Ylä-Savon alueella asuu yhteensä 847 maahanmuuttajaa ja tämä on 1,6 prosenttia koko alueen väestöstä. Maahanmuuton yleisimpiä syitä ovat perhesiteet, työ-, opiskeluperäinen ja humanitaarinen maahanmuutto. (Ylä-Savon kuntien yhteinen maahanmuuttajien kotouttamisohjelma, 2020–2023, 4.) Kehittämistyö valittiin kehittämistarpeen pohjalta. Maahanmuuton kasvamisen myötä maahanmuuttajaperheiden määrä Ylä-Savon alueella on lisääntynyt.

Idean ja toteutuksen rakentuminen muodostuivat palaverissa yhdessä toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen kanssa pohtiessamme maahanmuuttajaperheisiin kohdistuvia tarpeita ja kehittämiskohteita. Kehittämisen kohteena todettiin maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden välisten hyvien väestösuhteiden ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen tukeminen osallisuuden avulla, mikä on mielestämme tärkeää lasten ja perheiden integraation ja parempien väestösuhteiden tukemiseksi. Koska perheiden määrä on selkeästi lisääntynyt, vaikuttaa se suoraan lasten kouluihin, päiväkoteihin ja perheiden yhteistyöhön. Maahanmuuttajaperheet kaipaavat lisää mahdollisuuksia monikulttuuriseen toimintaan, ja maahanmuuttajaperheiden tukemiseen tarvitaan uudenlaisia keinoja. Kielitaidon puute sekä uudenlaiset kulttuurit voivat vaikeuttaa yhteisen ymmärryksen syntymistä. Tapahtuman toimintojen tavoitteena oli tukea perheitä. Tapahtumassa perheitä tuettiin yhdenvertaisesti. Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta. Viranomaisten on ryhdyttävä toimenpiteisiin sen toteutumisen edistämiseksi. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 5 §). Tulevina sosionomeina tehtävämme on edistää yhdenvertaisuutta. Opinnäytetyössämme olemme noudattaneet eettisyyttä tukemalla yhdenvertaisuutta järjestämällä tapahtumapäivään monipuolista tekemistä, joka sopi maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheille.

Laki määrittelee: Kotoutumisen edistämisen kuntien vastuuksi paikallistasolla kehittää monialaista yhteistyötä, ylläpitää, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteisempää vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä. Lisäksi lain tavoitteisiin kuuluu parantaa hyviä väestösuhteita ja maahanmuuttajaryhmien osallisuutta sekä tukea mahdollisuuksia oman kulttuurillisen kielen säilyttämiseen. (Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, 45 §.)

Tapahtumapäivän toteutusajankohdaksi valikoitui lauantai saavutettavuuden vuoksi, että olisimme tavoittaneet mahdollisimman monta maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperhettä. Iisalmen kaupungin hyvinvointisuunnitelman mukaan kunnan tulee järjestää palvelut kuntalaisilleen sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Kunnan velvollisuutena on edistää asukkaidensa hyvinvointia. (Iisalmen kaupunki 2021.) Olimme opinnäytetyömme raportissa tapahtumaan osallistuneiden perheiden ja yhteistyökumppanien tietosuojan huomioon. Raportissa olemme huolehtineet, ettei kenenkään tunnistettavuus tietoja tule raportista ilmi. Kuvien valinnassa raporttiin olemme huomioineet tietosuojan. Kuvat on valittu niin ettei lapsia voi tunnistaa kuvista. Pohjois- Savon pelastus laitoksen toimintapisteen. Kuvaan on saatu lupa työntekijöiltä. Tapahtumassa toteutettiin tapahtumassa käyneille perheille webropol- kysely toteutuneiden tavoitteiden mittaamiseksi. Kyselyn vastauksia analysoitiin anonyymisti. Tapahtumaan osallistuminen oli perheille vapaaehtoista. Toteutimme kyselyn myös yhteistyökumppaneille tavoitteiden mittaamiseksi. Sähköpostikyselyn tuloksia analysoitiin myös anonyymisti. Hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Tässä opinnäytetyössä emme ole tarvinneet tutkimuslupaa, koska osallistuminen on ollut vapaaehtoista, emmekä ole toteuttaneet opinnäytetyötämme laadullisena tutkimuksena vaan kehittämistyönä työelämän tarpeisiin vastaten.

Tässä opinnäytetyössä olemme valinneet huolellisesti lähteet, joita olemme käyttäneet raportissa. Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa harkitsimme huolellisesti, mitkä teoriat koskevat opinnäytetyötämme ja miten lähdemme etsimään siihen liittyvää tietoa. Valitsimme teoreettisen viitekehyksen, joka liittyi tapahtumapäivän aihealueeseen ja pohdimme monipuolisesti hakusanoja tietokantojen termien selvittämisen avulla. Teorian etsimisessä olemme huomioineet lähdekritiikin. Käytimme eri

tietokantoja esimerkiksi science DirectX , Savonia Arto, sox indeks, Ecsbo ja google scholar. Tutuimme lukuisiin valitsemastamme aiheesta kirjoitettuihin, vertaisarvioituihin tieteellisiin tutkimusartikkeleihin ja muutamaan väitöskirjatutkimukseen. Käytimme monipuolisesti englanninkielistä ja suomenkielistä kirjallisuutta, sekä tietokantoja. Käyttämämme englanninkieliset vertaisarvioidut tieteelliset tutkimusartikkelit sekä kirjallisuus liittyy aiheeseen ja omaan alaamme, ja lisäävät työn arvoa.

Tietoperustan kirjoittaminen edellyttää, että kirjoittaja tuottaa tekstin, joka on ymmärrettävä. Kirjoittajan tulee olla myös kokonaisuutena perehtynyt teoriaan omilla sanoillaan. Opinnäytetyön kirjoittamisen prosessin aikana on tärkeä pysyä alkuperäisten lähteiden tavoitteissa, näkökulmissa ja rajoissa. (Kostamo ym. 2022, 98–99.) Tässä opinnäytetyössämme olemme lukeneet huolellisesti läpi teorit, joihin olemme tutustuneet ja kirjoittaneet teorit tekstiin omilla sanoilla noudattaen lähde-merkintöjen merkitsemisohjeita.

Plagiointiin viitataan silloin, kun kirjoittaja käyttää suoraan toisten ajatuksia, sanoja tai on viiteitä siitä, että teoriaa on käsitelty liian pinnallisesti. On myös huolehdittava, että viiteitä on merkitty huolellisesti ja oikein aina, kun käytetään toisten esittämiä ideoita, teoriaa, mielipiteitä, kuvia tai taulukoita. (Kostamo ym. 2022, 102.) Tässä opinnäytetyössä olemme noudattaneet plagiointiin liittyviä ohjeita.

Opinnäytetyöntekijän on perustettava työ harkiten ja huolellisesti valitsemiinsa lähteisiin, jotka tukevat opinnäytetyön tekijän ajatuksia ja näkökulmia työhön. Opinnäytetyötä ei voi toteuttaa ilman teoreettista viitekehystä, mutta lähteitä ei tule käyttää luettelomaisesti. On tärkeää, että opinnäytetyössä esitetään rohkeasti oma ääni, eikä opiskelija piiloudu käyttämiensä lähteiden taakse. Opinnäytetyössä on pystyttävä erottamaan selkeästi, missä on omaa ajattelua ja tekstiä. Missä on käytetty muiden pohdintoja? (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022, 98.) Tässä opinnäytetyössä olemme tutustuneet valitsemamme aiheen teemoihin ja pyrkinneet ymmärtämään tekstin ja pitämään kiinni teeman rajoista opinnäytetyön kirjoitusprosessin ajan. Raportin kirjoittamisen aikana olemme etsineet lisää teoriaa vahvistaaksemme ja syventääksemme työtämme. Avasimme teoriaa monipuolisesti omin sanoin noudattaen alkuperäisten lähteiden oikeaa merkitsemistä. Tämän toiminnallisen opinnäytetyön oppimisprosessin aikana olemme kasvattaneet sosionomiopiskelijan asiantuntijuutta, palveluohjaajan ammatillista osaamista ja vahvistaneet työelämätaitoja.

6.3 Ammatillinen kasvu

Sosionomin (AMK) osaaminen koostuu sosiaalialan kompetensseista. Sosiaalialan kompetensseihin kuuluvat eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatioosaaminen ja työyhteisön johtamis- ja yrittäjyysosaaminen (Soamk 2023.) Ammatillinen kasvu sosionomina on kehittynyt opinnäytetyön suunnittelu ja tapahtuman toteutus prosessin myötä.

Eettiseen osaamiseen ja kasvuun liittyvää oppimista on tapahtunut koko opinnäytetyön tekemisen ajan. Tapahtuman suunnitteluvaiheessa otimme eettisyyden huomioon huomioimalla asiakasryhmän toiveet ja tarpeet tapahtumassa. Halusimme mahdollistaa maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisper-

heille kokemuksia kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta ja osallisuudesta. Mielestämme onnistuimme. Tehtävänäme on edistää tasa- arvoa ja yhdenvertaisuutta, ja tapahtuman avulla pyrimme juuri näihin sosiaalialan eettisiin tavoitteisiin, joita ammattietiikkamme meiltä edellyttää.

Saimme tapahtumassa perheiltä positiivista palautetta, jonka maahanmuuttajaperheet kirjoittivat tapahtumasta poistuessaan. Myös toimeksiantajallemme Kansainvälisyyspalvelujen työntekijöille asiakkaat olivat kertoneet. "Olemme kaivanneet tällaista toimintaa enemmän yhteisöllisyyttä." Mielestämme maahanmuuttajaperheiden lapset ovat heikommassa asemassa sen vuoksi, että heillä voi olla haasteena tulla lapsiperheille suunnattuihin toimintoihin. Kohtaamisten jännittäminen ja kielitaidon puute voi vaikuttaa siihen, että yhteisleikki kantaväestön kanssa jää vähäisemmäksi ja osallisuuden kokemuksia voi olla vähemmän. Tämän vuoksi halusimme edistää maahanmuuttajaperheiden asemaa Ylä-Savon alueella. Saimme tietoa työskennellessämme maahanmuuttajaasiakasryhmän kanssa asiakasryhmän tarpeista. Olennaisena pidämme kulttuurisensitiivisyyden huomioimista kohtaamistilanteissa.

Katisko (2016, 201) toteaa, että kulttuurisensitiivisyys on osa päivittäistä vuorovaikutusta, mikä tarkoittaa, että huomiomme toisen henkilön kulttuuritaustan. Kulttuurisensitiivisyys on kyky toimia avoimesti ja ymmärtäväisesti, kun kohtaamme erilaisia ihmisiä huolimatta heidän kielestään, kulttuuritaustastaan, yhteiskunnallisesta asemastaan tai uskonnollisesta vakaumuksestaan. Kulttuurisensitiivisyyden toteutuminen edellyttää meitä ymmärtämään oman kulttuuritaustamme vaikutuksen meihin.

Uskomme tämän kasvattaneen meitä sosionomina enemmän kuin monen muun projektin. Monikulttuurisissa kohtaamisissa on tärkeää tiedostaa oma arvomaailma, ja tätä jouduimmekin pohtimaan jo suunnitelman kirjoittamisen vaiheessa. Mielestämme eettisyyteen liittyy olennaisesti yhdenvertaisuus. Tätä halusimme lisätä Iisalmessa tapahtuman avulla. Otimme huomioon kohteen valitsemisen vaiheessa saavutettavuuden. Tämä näkyi siinä, missä tapahtuma toteutettiin. Toimeksiantajamme mukaan Lippuniemen alueelle on kohdennettu eniten Iisalmessa. Kaupungin vuokra asuntoja, jossa maahanmuuttajia asuu. Tämän vuoksi halusimme valita tapahtuman toteutuspaikaksi Lippuniemen seurakuntakodin, joka on paikkana monelle maahanmuuttajaperheelle tuttu. Alueella asuu myös kantasuomalaisperheitä, ja paikalle oli mahdollista tulla myös autolla. Tapahtuma oli maksuton ja pidettiin lauantaina, joka on monelle työssäkäyväälle perheelle vapaapäivä.

Sosiaalialan asiakastyön osaamiseen kuuluu oman työskentelyn suunnitteleminen, toteuttaminen ja arvioiminen ja reflektointi. Tapahtumassa otimme huomioon asiakasturvallisuuden tekemällä tilasta suunnitelman, jossa turvallisuusriskit oli huomioitu, ja tämän suunnitelman lähetimme poliisille arvioitavaksi. Tällainen ilmoitus tehdään aina tapahtumasta, joka on avoin yleisötapahtuma. Pisteillä oli esimerkiksi huomioitu tilasta poistuminen turvallisesti, tapahtumassa oli ensiapuvastaava, sekä järjestyksenvälvoja.

Suunnitteluvaiheessa kaikilla pisteillä huomioitiin osallisuuden näkökulma, joka on oleellinen osa sosionomin asiakastyön osaamista. Osallisuus huomioitiin suunnittelemalla toiminta sitä lisääväksi ja sen mahdollistavaksi. Halusimme vaikuttaa tapahtumalla myös Ylä-Savon alueella asuvien perheiden

yhdenvertaisuuteen mahdollistamalla tapahtuman maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheille. Uskomme, että perheet saivat tapahtumasta iloa ja voimavaroja arkeen talven keskellä. Tämä näkyi myös saamassamme palautteessa. Uskomme myös, että tapahtuman avulla osa lapsista saattoi saada harrastuksen PAVE ry:n järjestämällä pisteellä, joka on iisalmelainen jalkapalloseura. Tämä tuki myös lasten osallisuutta. Liikunnalla on monia hyötyjä lapsille, koska sieltä voi löytää uusia ystäviä.

Sosiaalialan palvelujärjestelmä osaaminen kehittyi työn suunnitteluvaiheessa. Tutustuimme lainsäädäntöön, jossa on selitetty maahanmuuttajille kuuluvat palvelut kotoutumisen edistämisen näkökulmasta. Palvelujärjestelmän ymmärtäminen laajentui kotoutumisedistämisen ja siihen liittyvän kokonaiskuvan ymmärtämisen myötä. Maahanmuuttajalle kuuluvat aina myös tulkkipalvelut ja kielikoulutus. Maahanmuuttajien palveluohjaus voisi olla yksi sosionomin työn suuntautumisalue, jossa voisimme työskennellä valmistumisemme jälkeen. Näiden palveluiden ymmärtäminen Iisalmessa on mielestämme merkityksellistä ammatilliseen kasvuun liittyen. Olemme päässeet tutustumaan toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen tapaamisilla heidän toimintaansa ja työnkuvaansa. Tämä on auttanut sisäistämään, mitä maahanmuuttajien ohjaus ja neuvontatyö on. Kotoutumislain mukaiset palvelut, joita ovat kotoutumissuunnitelma ja kielenopiskelu, on auttanut sisäistämään, että esimerkiksi kotoutumisen suunnitelmat ovat osa tuota työnkuvaa. Ohjaus- ja neuvontatyöhön ja palvelujärjestelmän hallintaan liittyy sen ymmärtäminen, mitä palveluita kenellekin kuuluu. Kansainvälistä suojelua saavalle asiakkaalle, jolla on kuntapaikka. Palvelut ovat aika lailla samat, kuin suomalaisille. Joitakin eroja kuitenkin on, ja nämä on hyvä hallita. Yllätyksenä tuli, että esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut eivät automaattisesti kosketa kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia. Tämä on hyvä tiedostaa, jos työskentelee maahanmuuttajien palveluohjauksessa tulevaisuudessa.

Tapahtuman avulla olimme yhteydessä iisalmelaisiin järjestöihin ja lapsiperheiden toimijoihin. Nämä toiminnot ovat kaikille maahanmuuttajille myös avoimia. Tämä auttoi hahmottamaan Iisalmen lapsiperheiden palveluita, mikä lisäsi myös palveluohjauksellisen osaamisen ymmärtämistä siinä, että osaamme ohjata tulevaisuudessa kantasuomalais- ja maahanmuuttajaperheitä oikeiden palveluiden piiriin. Iisalmessa on paljon monipuolista toimintaa lapsiperheille. Osa näistä tuli meille yllätyksenä, esimerkiksi Iisalmen seurakunnan kerhot, joita on koko kaupungin alueella. Nämä mahdollistavat ilmaisen välipalan ja osallistumisen vapaaseen ja ohjattuun leikkiin. Alueella oleva järjestötoiminta maahanmuuttajaperheille on aktiivista. Näistä esimerkkinä tapahtumassa mukana ollut SPR. Oleellisenä pidämme, kuitenkin tapahtuman avulla saatua tiimitaitojen ja moniammatillisen ymmärryksen lisääntymistä. Yksin ei tarvitse tehdä kaikkea vaan parhaimpiin lopputuloksiin päästään tiiminä. Mahtavan kokemuksen tästä saimme tapahtuman toteuttamisessa yhteistyön avulla.

Kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskunta osaaminen kehittyi yhteistyön myötä, joka lisäsi ymmärrystä asiakasryhmästä. Toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen huomion mukaan Iisalmessa Kaupungin vuokra asuntoja, jossa maahanmuuttajia asuu, on suunnattu enimmäkseen Lippuniemen alueelle. Tämä on siinä mielessä hyvä, että kaikille maahanmuuttajille on asunto löytynyt, mutta tähän liittyy myös huonoja puolia. Esimerkiksi maahanmuuttajalasten keskittäminen

tietylle alueelle ja kouluihin voi vähentää kulttuurienvälisiä vuorovaikutusta. Myös maahanmuuttoon liittyvien negatiivisten ilmiöiden muodostumisen mahdollisuus lisääntyy.

Hyvien väestösuhteiden näkökulmasta maahanmuuttajien asuinpaikkojen tulisi olla koko kaupungin alueella, mikä lisääisi väestön monipuolisia suhteita ja vähentäisi huono-osaisuuden kokemusta. Tapahtuma mahdollisti monelle kokemuksen kuulua joukkoon ja olla osallisena yhteisöön. Uskomme, että tällaisia tapahtumia tulisi olla enemmän, koska tarvetta olisi. Palautekysely toteutettiin suomeksi, jokaisen toimijuuden tukemiseksi ja onnistumisen kokemuksen mahdollistamiseksi. Tämä on osa kotoutumisen näkökulmaa.

Tutkimuksellinen, kehittämis- ja innovaatio-osaamisen kehittyminen opinnäytetyössä on muodostunut tapahtuman suunnittelu- ja toteutus vaiheessa syntyneiden kokemusten myötä. Meillä oli ennen työn aloittamista kokemusta maahanmuuttajien osallisuuden kokemusten puutteellisuudesta ja tarpeista. Toisella meistä maahanmuuttajien parissa tehdyistä työharjoitteluista ja toisella oman taustansa vuoksi. Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen kanssa pohtiessamme asiakasryhmän tarpeita heräsi ajatus kehittämistyön toteutusmuodosta kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen tukemisesta, osallisuuden kokemusten lisäämisestä ja hyvien väestösuhteiden tukemisesta. Tutustuimme suunnitteluvaiheessa laajasti erilaisiin tutkimuksiin maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen parantamiseksi. Nämä tutkimukset johtivat toimintapisteiden toteutusmuotojen valintaan.

Työyhteisö, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen kehittyi mielestämme tapahtuman suunnitteluvaiheessa, jolloin huomasimme alkuvaiheessa, ettemme voi tehdä kahdestaan suurta tapahtumaa, ilman yhteistyötä toimeksiantajamme Iisalmen Kansainvälisyyspalvelujen ja Iisalmen lapsiperheiden järjestöjen kanssa. Mielestämme tapahtuman järjestäminen vaatii itsensä johtamisen taitoa ja kokonaisvaltaista käsitystä siitä, mitä tullaan tekemään. Tähän vaikuttaa hyvä suunnitelma ja kyky pysyä sen raameissa.

Itsensä johtamiseen liittyy myös olennaisesti kyky organisoida muidenkin toimintaa, ei käskyttämällä, mutta yhteistyössä muiden kanssa. Tällä tarkoitamme kokonaisvaltaista projektin hallintaa, joka kehittyi tapahtumaa järjestettäessä. Kyky ymmärtää ja organisoida jokaisen rooli ja antaa sen raameissa jokaiselle valta toteuttaa oma roolinsa on osa johtamisosaamista. Moniammatillisissa tiimissä työskentely on osa sosiaalialantyytä tulevaisuudessa, ja mielestämme kehityimme näissä taidoissa prosessin aikana. Olimme yhteydessä toimijoihin sähköpostilla ja soittamalla. Arvostimme jokaisen työpanosta ja olemme kiitollisia edelleen siitä, mitä saimme yhdessä aikaan.

Budjetin suunnittelussa olemme myös jatkossa viisaampia, koska tätä tapahtumaa järjestäessämme emme ottaneet huomioon budjetin suunnittelemista. Tapahtuman tarjoilusta ja poliisille tehdystä turvallisuusilmoituksesta kertyi meille jonkin verran kuluja maksettavaksi. Tapahtuman järjestäjänä on hyvä tehdä suunnitelma, jossa on otettu huomioon esimerkiksi tarjoilu, tapahtumasta aiheutuvat muut kulut ja se kenen vastuulla nämä ovat. Tulevaisuuden työpaikoilla tiedämme tehdä suunnitelman jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa.

6.4 Tuotoksen hyödynnettävyys ja kehittämisideat

Tämän opinnäytetyön tapahtumapäivän avulla testattuja kotoutumisen työmenetelmiä ja niiden tuloksia voi hyödyntää jatkossa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä. Tapahtumassa osallisuus toteutui maahanmuuttaja- ja kantasuomalaisperheiden osalta kaikilla toimintapisteillä. Tämä näkyi saamastamme palautteista, joiden mukaan suurin osa tapahtumaan osallistuneista oli päässyt osallistumaan kaikille tapahtuman toimintapisteille. Yhteisötaideteokseen suurin osa oli myös päässyt liittämään oman taideteoksensa. Toimintapiste koettiin helposti lähestyttävänä, ja toiminta oli helppo osallisuuden kannalta toteuttaa. Vapaan leikin toimintapisteellä osallisuus toteutui värityskuvien ja yhteisleikin muodossa. PAVEn Speden pelien toimintapisteellä osallisuus toteutui pallopeleihin osallistumisena. Osallistujia tapahtumassa oli yhteensä 75. Tapahtumaan osallistuneet perheet kiersivät kaikki toimintapisteet. Nallesairaalassa lasten osallisuus toteutui oman nallen terveystarkastuksen tekemisenä hoitajan kanssa.

Kulttuurienvälinen vuorovaikutus toteutui maahanmuuttajaperheiden ja tapahtumassa olleiden toimijoiden välillä enimmäkseen. Tapahtuman toimintapisteiden ohjaajille, jotka olivat kantasuomalaisia, erilaisista kulttuureista tulleet perheet tulivat keskustelemaan osittain selkosuomella ja osittain kääntäjän avulla. Vapaan leikin tilassa kulttuurienvälistä vuorovaikutusta tapahtui lasten välillä yhteisleikien muodossa. Kulttuurienvälistä vuorovaikutusta tapahtui perheiden välillä eniten ruokailu tilassa, jossa erilaisista kulttuuritaustoista tulevia perheitä oli samaan aikaan välipalalla. Keskusteluita käytiin googlekääntäjän ja selkosuomen avulla. Perheiden välillä kulttuurienvälistä vuorovaikutusta tapahtui jonkin verran, mutta ei suunnitelmassa toivomamme verran. Yhdenvertaisuuteen Iisalmessa asuvien perheiden kannalta pystyimme vaikuttamaan mahdollistamalla tapahtuman, joka tavoitti suurimman osan maahanmuuttajaperheistä, joita muut toiminnat eivät tavoita, sekä huomioimalla toiminnassa yhdenvertaisesti kaikki perheet ja luomaan tapahtumaan osallistuneille perheille yhdenvertaisen ja tervetulleeksi toivotetun olon. Hyvien väestösuhteiden edistämisen kannalta tietoa kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen hyödyllisyydestä tulisi lisätä, että toiminnasta tulisi kunnissa arkipäivää, ennakkoluulot vähenisivät ja saisimme myös kantasuomalaiset osallistumaan toimintaan.

Kehitysideana kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen toteutumiseksi kunnissa näemme väestön jaotteen monipuolisesti eri alueille, että maahanmuuttajien asuinpaikat eivät olisi suunnattuna vain yhdelle alueelle ja että päiväkodeissa ja kouluissa olisi monipuolisesti kaikenlaista väestöä edustettuna. Vastaavan kaltaisen tapahtuman toiminnoissa voisi olla ensi kerralla jotakin yhteiseen ruokaan liittyvää, joka yhdistäisi perheitä. Toimintaa voisi olla myös järjestöissä, jossa tavoitteisiin olisi lisätty monikulttuurisuuden myötä hyvienväestösuhteiden kehittäminen ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen mahdollistumisen huomioiminen.

Monikulttuurisen tapahtumapäivän mainostamisvaiheessa teimme huomion, että olisi ollut hyvä varata mainontaan kaksi viikkoa enemmän aikaa. Näin olisimme varmistaneet, että perheillä olisi ollut tarpeeksi aikaa reagoida mainokseen. Tapahtumassa huomasimme, että etukäteen tehdyt opasteet olisivat olleet hyödyllisiä, että lapsiperheet olisivat voineet helpommin liikkua tapahtuma alueella ja löytää toimintapisteet. Monikulttuuriseen teemapäivän suunnittelun ja järjestämisen yhteydessä huomasimme, että tapahtumassa olisi voinut olla enemmän vapaaehtoistyöntekijöitä. Oman koulun

opiskelijoille tässä olisi erinomainen mahdollisuus osallistua projektiin, joka liittyy luontevasti moneen oppiaineeseen.

Tapahtuman aikana palautteen keräämisen yhteydessä huomasimme, että kysymysten olisi pitänyt olla kielellisesti helpommin ymmärrettävässä muodossa. Tämä tuli esille kyselyä toteuttaessa, jolloin oli haastavaa saada vastaukset googlekääntäjän avulla isolta joukolta kerättyä. Tavoitteenamme oli saada webropol-kyselyn avulla tietoa. Toteutuiko tapahtumaan osallistuvien perheiden mielestä osallisuus ja kulttuurienvälinen vuorovaikutus toimintapisteillä sekä pohtia lisäksi tämä hyvien väestösuhteiden toteutumista ja yhdenvertaisuutta perheille Iisalmen alueella. Tämän vuoksi kyselyn kysymykset päädyttiin tekemään mahdollisemman tarkoiksi tavoitteiden seulomisen kannalta, mutta tämä toi haastetta asiakasryhmälle. Jäimme pohtimaan, olisiko pitänyt tehdä kyselyyn vain muutama kysymys tai esittää ne helpommin ymmärrettävässä muodossa. Pohjois- Savon pelastuslaitoksen paikalla olo saattoi myös lievittää maahanmuuttajaperheillä viranomaisiin kohdistuvaa jännitystä, mikä tuli ilmi toimintapisteelle menemisen jännittämisenä. Maahanmuuttajaperheet, jotka uskaltuivat Pohjois- Savon pelastuslaitoksen toimintapisteelle lähtivät toimintapisteeltä iloisina kotiin.

LÄHTEET

- Arvola, Outi 2021. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisen lasten osallisuus ja oppiminen mahdollistuvat leikissä. Teoksessa Saara Pellander, Marja Tiilikainen, Elli Heikkilä & Miika Tervonen (toim.) Siirtolaisuus Migration. 47 (3–4), 15–17. Turku: Siirtolaisuusinstituutti. <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/issue/view/7963/1316>. Viitattu 16.2.2024.
- Arvola, Outi, Lastikka, Anna-Leena & Reunamo, Jyrki 2017. Increasing Immigrant Children’s Participation in the Finnish Early Childhood Education Context. *The European Journal of Social and Behavioural Sciences*. 20 (3), 294–304. <https://www.europeanpublisher.com/en/article/10.15405/ejsbs.223>. Viitattu 8.11.2023.
- Bennett, J Milton 2004. Becoming Interculturally Competent. Teoksessa James Wurzel (toim.) *Toward Multiculturalism: A reader in multicultural education*. 2. painos. Newton, MA: Intercultural Resource Corporation, 62–77. https://www.uua.org/sites/live-new.uua.org/files/becoming_interculturally_competent_3.pdf. Viitattu 3.4.2024.
- Ekholm, Elina, Tuokkola, Kati & Luhtasaari, Miia 2018. Yhteiselön avaimia – Virikkeitä kunnille hyvien väestösuhteiden edistämiseksi. Oikeusministeriön julkaisu 29/2018. Helsinki: Oikeusministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161023/OMSO_29_2018_Yhteiselon_avaimia_Virikkeitä_kunnille_hyvista_vaestosuhteista.pdf?sequence=1. Viitattu 13.2.2024.
- Hofstede, Geert, Hofstede, Gert Jan & Minkov, Michael 2010. *Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*. E-kirja. https://e-edu.nbu.bg/pluginfile.php/900222/mod_resource/content/1/G.Hofstede_G.J.Hofstede_M.Minkov%20-%20Cultures%20and%20Organizations%20-%20Software%20of%20the%20Mind%203rd_edition%202010.pdf. Viitattu 29.11.2023.
- Iisalmen kaupunki 2021. Iisalmen kaupungin hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2022–2025. Verkojulkaisu. <http://julkaisu.iisalmi.fi/ktwebscr/filesow?doctype=3&docid=650778>. Viitattu 2.10.2023.
- Iisalmen kaupunki 2023. Life-Career – hanke 2022–2023. Tarvitsetko apua työnhakuun? Verkojulkaisu. <https://www.iisalmi.fi/Suomeksi/Paatoksenteko-ja-talous/Kehittaminen-ja-hankkeet/Life--Career>. Viitattu 19.12.2023.
- Kanniainen, Antti 2020. Kotoutuminen – kokemuksia, havaintoja ja tutkittua tietoa. *Siirtolaisuus Migration* 46 (1), 55–59. <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/95575>. Viitattu 14.12.2023.
- Katisko, Marja 2016. Sosiaaliohjaus – Kulttuurisensitiivisyyttä ja globaalien ilmiöiden tunnistamista. Teoksessa Jari Helminen (toim.) *Sosiaaliohjaus – lähtökohtia ja käytäntöjä*. 1 painos. Helsinki: Edita Publishing Oy, 199–208.
- Kattelus, Minna 2011. Kuva kotouttaa, näkökulmia käytäntöön. *Aikuiskasvatus* 31 (4), 295–297. <https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/93958/52636>. Viitattu 7.11.2023.
- Kaukko, Mervi, Alisaari, Jenni, Heikkola, Leena-Maria & Haswell, Nick 2022. Migrant-Background Student Experiences of Facing and Overcoming Difficulties in Finnish Comprehensive Schools. *Education Sciences* 12 (450), 1–16. <https://doi.org/10.3390/educsci12070450>. Viitattu 20.2.2024.
- Kerkkänen, Heikki 2020. Kotoutuminen tapahtuu aina paikallistasolla. *Siirtolaisuus Migration* 46 (4), 6–8. <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/100332>. Viitattu 16.2.2024.
- Kivistö, Mari 2014. Kolme ja yksi kuvaa osallisuuteen. Monimenetelmällinen tutkimus vaikeavammaisten ihmisten osallisuudesta toimintana, kokemuksena ja kielenkäyttönä. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Lapin yliopisto. <https://lauda.ulapland.fi/handle/10024/61789>. Viitattu 3.4.2024.

Korhonen, Vesa 2012. Kulttuurien kohtaaminen yhteiskunnallisena kysymyksenä. Teoksessa Vesa Korhonen & Sauli Puukari (toim.) Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus, 34–45.

Korhonen, Vesa 2012. Haasteena monikulttuuriset ohjaustilanteet – sosiokulttuurisen oppimisen ja kulttuurienvälisen viestinnän näkökulmia. Teoksessa Vesa Korhonen & Sauli Puukari (toim.) Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus, 56–70.

Kostamo, Pipsa, Airaksinen, Tiina & Vilka, Hanna 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Arthouse.

Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681#Pidm46434450005632>. Viitattu 15.1.2024.

Linnanmäki, Jori 2023. Ihanat kamalat toiminnalliset menetelmät. Laurea-ammattikorkeakoulu -verkko-lehti 18.8.2023. <https://journal.laurea.fi/ihangat-kamatat-toiminnalliset-menetelmat/#d0d45785>. Viitattu 31.10.2023.

Muukkonen, Petteri 2017. Moninaisuus, monikulttuurisuus vai kansainvälisyys? Terravuosikerta 129 (1), 1–2. <https://terra.journal.fi/article/view/107161/62670>. Viitattu 17.2.2024.

Mähönen, Tuuli-Anna 2015. Predicting immigrant integration: Common denominators and individual trajectories. Teoksessa Elli Heikkilä, Auvo Kostainen, Johanna Leinonen & Ismo Söderling (toim.) Participation, Integration, and Recognition: Changing Pathways to Immigrant. Turku: Institute of migration 24/4, 21–30. <https://www.doria.fi/handle/10024/178512>. Viitattu 11.2.2024.

Oikeusministeriö julkaisuaika tuntematon. Mitä yhdenvertaisuudella tarkoitetaan? Verkkojulkaisu. <https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>. Viitattu 3.10.2023.

Paajanen, Paula, Seppälä, Tuija, Stevenson, Clifford & Finell, Eerika 2022. Child's Presence Shapes Immigrant Women's Experiences of Everyday Intergroup Contact. *Journal of Social and Political Psychology* 10 (2), 430–444. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/145599?show=full>. Viitattu 7.11.2023.

Piippo, Ulla 2024a. Erilaisia toimintapisteiden värityskuvia. Valokuva. 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024b. Leikkejä vapaan leikin toimintapisteeltä. Valokuva. 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024c. Leikkivarjotuokion mainos. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024d. Maalausvälineitä taideteoksen tekemiseen. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024e. Taideteokseen liitettyjä kukkia. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024f. Taideteoksen kuvia. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024g. Värityskuva vapaanleikin toiminta pisteeltä. Valokuva. 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024h. Värityskuvien värittäjä. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024i. Nallesairaalan hoitaja tarkastamassa nallea. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

Piippo, Ulla 2024j. Nuori pelaaja potkimassa palloa PAVE ry:n toimintapisteellä. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Kansainvälisyyspalvelut.

- Pitkänen, Pirkko 2011. Kulttuurien kohtaamisia arjessa. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Puuronen, Vesa 2011. Rasistinen Suomi. Helsinki: Gaudeamus.
- Raatikainen, Eija, Rahikka, Anne, Saarnio, Tuula & Vepsä, Päivi 2019. Ammattina Sosionomi. 3. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma pro Oy.
- Rage, Abdulrahman Abdi, Nguyen, Tien Phuong & Puukari, Sauli 2013. Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö maahanmuuttajajärjestöissä. Teoksessa Vesa Korhonen & Sauli Puukari (toim.) Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus, 319–328.
- Repnitsyna, Lidia 2024. Yhteisötaideteos. Valokuva. 3.2.2024. Iisalmi: Lidia Repnitsynan kokoelmat.
- Saukkonen, Pasi 2013. Poliittikka monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Verkkojulkaisu. 2. painos. Helsinki: Kirjoittaja ja Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämisyhtiö Cupore. https://www.cupore.fi/wp-content/uploads/migrated-assets/tiedostot/saukkonen_2013_poliittikka_monikult_yhteiskunnassa.pdf.pdf. Viitattu. 3.4.2024.
- Setlementti Puijolla Julkaisuaika tuntematon. Vastaanottokeskus. Verkkojulkaisu. Setlementti Puijola vastaanottokeskus. <https://www.puijola.net/vastaanottokeskus/>. Viitattu 22.2.2024.
- Sirkko, Riikka & Kyrönlampi, Taina 2021. Haasteet on monesti ratkaistavissa hyvällä asenteella ja yhteistyöllä. Kulttuurisensitiivisyys esiopetusryhmän kasvattajien puheessa omasta työstään. Journal of Early Childhood Education Research 10 (3), 64–92. <https://journal.fi/jecer/article/view/114171/67370?acceptCookies=1>. Viitattu 8.11.2023.
- Soamk 2023. Sosiaalialan tutkinnot ja kompetenssit. Verkkojulkaisu. Sosionomin tutkinnon kompetenssit. Päivitetty 20.4.2023. Sosiaalialan tutkinnot ja kompetenssit (sosiaalialanamkverkosto.fi). Viitattu 22.2.2024.
- Särkelä-Kukko, Mona & Rouvinen-Wilenius, Päivi 2014: Osallisuudesta on kyse. Teoksessa Arja Jämisen (toim.) & Anne Pyykönen (toim.). osallisuuden jäljillä. Verkko versio pakattuna. Saarijärvi: Pohjois-Karjalan sosiaaliturva yhdistys ry, 7–10. <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/osallisuuden-j%C3%A4lkill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>. Viitattu 13.12.2023.
- Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: University Press.
- Työsopimuslaki 55/2001. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055>. Viitattu 27.10.2023.
- Työturvallisuuslaki 738/2002. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020738>. Viitattu 27.10.2023.
- Vilkka, Hanna 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Keuruu: PS-Kustannus.
- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325>. Viitattu 2.10.2023.
- Ylitalo, Liisa 2024. Kohderyhmän kirjoittama palaute päivästä. Valokuva 3.2.2024. Iisalmi: Liisa Ylitalon kokoelmat.
- Ylä-Savon kuntien yhteinen maahanmuuttajien kotouttamisohjelma 2020–2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu 7.10.2019. <https://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=cd0393b5-c159-4708-94f2-116344b738d7>. Viitattu 12.2.2024.
- Ylönen, Anni-Erika & Hukkanen, Katja. Opetusmateriaali (14.09.2023) Powerpoint – esitys. Iisalmen kaupunki. Viitattu 23.9.2023.

Ylönen, Anni-Erika 2024. Työntekijät Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toimintapisteellä. Valokuva.
3.2.2024. Iisalmi: Iisalmen Kansainvälisyyspalvelut.

LIITE: 1 TAPAHTUMAN MAINOS

*Kaikille perheille avoin monikulttuurinen tapahtuma!
Savonian opiskelijoiden toteuttama toiminnallinen opinnäytetyö.
Jättäkää perheenä taiteelliset jälkenne Perhetupa Väkkärän yhteisötaideteekseen.
Tutustukaa Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toimintapisteeseen.
Käykää kokeilemassa Pave Ry järjestämiä speden pelejä.
Perheen pienimmille seurakunnan järjestämä leikkivarjotuokio.
Punaisen Ristin "nallesairaala". Ota oma pehmolelu mukaan lapselle.
Lapsille pientä välipalaa tarjolla lahjoittajana Kcitymarket !*

*Opeta lapsellesi yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta,
joka heijastuu koulun ja päiväkotien hyvinvointiin.
"Erillainen omanlainen silti hyvänlainen!"*

Yhteistyössä perheitä tukemassa!

Pohjois-Savon pelastuslaitos

YLÄ-SAVON
ENSI- JA TURVAKOTI-
YHDISTYS RY

Punainen Risti

IISALMEN SEURAKUNTA
Lapsityö

KCITYMARKET
IISALMI

Tule ja tee yhteisösi tutuksi!

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

LIITE: 2 SÄHKÖPOSTIN PALAUTEKYSÉLYN KYSYMYKSET

1. Oliko tapahtuma onnistunut mielestänne?
2. Kävikö pisteellänne eri kulttuuritaustaisia perheitä?
3. Pääsivätkö perheet, miten osallistumaan pisteellänne?
4. Koitteko olonne tervetulleeksi tapahtumassa?
5. Millaisia kehittämissuhteita jatkon varalle?